

Analýza financování obce Valašské Příkazy

Aleš Sýkora

Bakalářská práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta managementu a ekonomiky

Ústav financí a účetnictví

akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Aleš SÝKORA**
Osobní číslo: **M090174**
Studijní program: **B6208 Ekonomika a management**
Studijní obor: **Management a ekonomika**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Analýza financování vybrané obce**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Provedte průzkum literárních pramenů a zpracujte teoretické poznatky týkající se vymezení základních pojmů v oblasti veřejné správy a regionálního rozvoje.
- Charakterizujte finanční systém územní samosprávy. Popište rozpočet města a rozpočtový proces města.

II. Praktická část

- Provedte základní socioekonomickou analýzu zvolené obce.
- Vytvořte přehled hospodaření obce od roku 2001 až po současnost, s uvedením příjmů a výdajů obce.
- Na základě zjištěných dat navrhněte možnosti případného zlepšení financování obce.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: **cca 40 stran**
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

HAVLAN, P. Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě. 2. aktualiz. a podstatně dopl. vyd. Praha: Linde, 2008. 318 s. ISBN 978-807-2017-089.
KNÁPKOVÁ, A., PAVELKOVÁ, D. Finanční analýza. 1. vydání. Praha: Grada, 2010. 208 s. ISBN 978-80-247-3349-4.
PROVAZNÍKOVÁ, R., SEDLÁČKOVÁ, O. Financování měst, obcí a regionů, teorie a praxe. 2. aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. ISBN 978-802-4727-899.
WOKOUN, R. Základy regionálních věd a veřejné správy. Plzeň: A. Čeněk, 2011, 474 p. ISBN 978-807-3803-049.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jiří Macháček**
Ústav financí a účetnictví
Datum zadání bakalářské práce: **22. února 2013**
Termín odevzdání bakalářské práce: **17. května 2013**

Ve Zlíně dne 22. února 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlížení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užít své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně dne 17.5.2013

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.
- (3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výtěžku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výtěžku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Cílem této bakalářské práce je vytvořit přehled hospodaření zvolené obce v letech 2001 až 2012 a na základě zjištěných dat navrhnout možnosti zlepšení jejího financování. V teoretické části je pozornost soustředěna na vymezení základních pojmů z oblasti veřejné správy a charakteristice finančního systému územních samospráv. Je zde také popsán rozpočet a rozpočtový proces municipalit. Praktická část obsahuje socioekonomickou analýzu obce Valašské Příkazy a analýzu vývoje financování obecního rozpočtu v jednotlivých letech. V závěru praktické části je uveden přehled možných doporučení vedoucích ke zlepšení financování obce.

Klíčová slova: veřejná správa, obec, rozpočet, rozpočtový proces, financování obce

ABSTRACT

The aim of this thesis is to create a summary of selected municipality economy in the years 2001 to 2012 and to suggest possibilities which would lead to improvement in its funding. In the theoretical part the attention is focused on defining the basic concepts of public administration and the characteristics of the local government financial system. Also the budget and the budget process of the municipality are described in this part. The practical part contains a socio-economical analysis of Valasske Prikazy township, and an analysis of financing municipal budget evolution as well. Conclusion of the practical part gives an overview of possible recommendations leading to an improvement in the financing of this township.

Keywords: public administration, municipality, budget, budget process, municipality funding

Rád bych tímto poděkoval panu Ing. Jiřímu Macháčkovi za ochotu vést mou práci. Zároveň patří velký dík i Ing. Janě Honkové za morální povzbuzení, které mi dodala. A především velmi děkuju celé mé rodině za její podporu a trpělivost.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ZÁKLADNÍ TEORETICKÉ POJMY V OBLASTI VEŘEJNÉ SPRÁVY A REGIONÁLNÍHO ROZVOJE	12
1.1 VEŘEJNÁ SPRÁVA	12
1.1.1 Státní správa	12
1.1.2 Samospráva	13
1.2 OBEC	14
1.2.1 Typy obcí v ČR	15
1.2.2 Působnost obce	16
1.2.3 Orgány obce	18
1.3 REGIONÁLNÍ ROZVOJ	21
1.3.1 Regionální disparity	22
1.3.2 Regionální politika	22
2 FINANČNÍ SYSTÉM ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	23
2.1 FINANČNÍ SYSTÉM ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	23
2.2 PRINCIPY FINANČNÍHO SYSTÉMU ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY	24
2.3 ROZPOČET OBCE	25
2.3.1 Rozpočet ve významu bilance	25
2.3.2 Rozpočet ve významu finančního plánu	26
2.3.3 Rozpočet jako nástroj regionální politiky	27
2.4 STRUKTURA OBECNÍHO ROZPOČTU	27
2.4.1 Příjmy obecního rozpočtu	29
2.4.2 Výdaje obecního rozpočtu	29
2.5 ROZPOČTOVÝ PROCES	30
2.5.1 Fáze rozpočtového procesu	30
3 FINANČNÍ ANALÝZA	33
3.1 ZDROJE INFORMACÍ PRO FINANČNÍ ANALÝZU	33
II PRAKTICKÁ ČÁST	34
4 ZÁKLADNÍ SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA OBCE VALAŠSKÉ PŘÍKAZY	35
4.1 GEOGRAFICKÁ POLOHA OBCE	35
4.2 OBYVATELSTVO	36
4.3 PRACOVNÍ A VZDĚLANOSTNÍ CHARAKTERISTIKA OBYVATELSTVA OBCE	39
4.3.1 Nezaměstnanost	39
4.3.2 Sektorová zaměstnanost obyvatel	40
4.3.3 Úroveň vzdělanosti obyvatel	40

4.4	ORGÁNY OBCE.....	41
4.5	KULTURNÍ VYŽITÍ	41
4.6	SPORTOVNÍ PŘÍLEŽITOSTI	41
4.7	TURISTIKA A CESTOVNÍ RUCH.....	42
4.8	OBČANSKÁ VYBAVENOST	42
4.9	OSTATNÍ.....	42
5	HOSPODAŘENÍ OBCE A ANALÝZA FINANCOVÁNÍ	44
5.1	ANALÝZA MAJETKU OBCE A ZDROJŮ JEHO FINANCOVÁNÍ	44
5.1.1	Přehled aktiv.....	44
5.1.2	Přehled pasiv	45
5.2	ANALÝZA FINANCOVÁNÍ OBCE ZA JEDNOTLIVÁ LÉTA	47
5.2.1	Vývoj hospodaření obce v období mezi lety 2001–2012	47
5.2.2	Rozpočet pro rok 2001	49
5.2.3	Rozpočet pro rok 2002	51
5.2.4	Rozpočet pro rok 2003	53
5.2.5	Rozpočet pro rok 2004	55
5.2.6	Rozpočet pro rok 2005	57
5.2.7	Rozpočet pro rok 2006	59
5.2.8	Rozpočet pro rok 2007	61
5.2.9	Změna v rozpočtovém určení daní	63
5.2.10	Rozpočet pro rok 2008	65
5.2.11	Rozpočet pro rok 2009	67
5.2.12	Rozpočet pro rok 2010	69
5.2.13	Rozpočet pro rok 2011	71
5.2.14	Rozpočet pro rok 2012	73
5.3	SHRNUTÍ ANALÝZY FINANCOVÁNÍ OBCE VALAŠSKÉ PŘÍKAZY	74
6	MOŽNOSTI ZLEPŠENÍ FINANCOVÁNÍ OBCE	77
	ZÁVĚR	80
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	81
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	84
	SEZNAM OBRÁZKŮ	85
	SEZNAM TABULEK.....	86

ÚVOD

Cílem mé bakalářské práce je stručně shrnout terminologii veřejné správy a problematiku financování územních samosprávných celků a na příkladu konkrétní obce provést analýzu jejího financování.

Důvodem výběru tohoto tématu byl můj dlouhodobější zájem o dění v naší obci, o to, s jakými prostředky hospodaří, jak a kam jsou vynakládány a také určitá možnost vlastního posouzení jejich účelnosti a efektivnosti.

V první, teoretické části práce je vymezen pojem státní správa, samospráva a především pak úloha obce v rámci veřejné správy. Následně jsou popsány funkce obce, její orgány, finanční systém územních samospráv, rozpočtový proces a struktura rozpočtu samotného.

V praktické části je potom provedena celková socioekonomická analýza obce Valašské Příkazy. Dále je uveden přehled majetku a zdrojů jeho financování, vývoj hospodaření této obce od roku 2001 do roku 2012 a také analýza příjmů a výdajů rozpočtu v jednotlivých letech zkoumaného období, s porovnáním schváleného rozpočtu i jeho závěrečného účtu. V závěru praktické části jsou výsledky provedené analýzy financování stručně shrnuty.

Součástí práce je i rámcový návrh možných opatření vedoucích ke zlepšení financování, jak po příjmové, tak i po výdajové stránce rozpočtu. V tomto bodě bych současným i budoucím zastupitelům obce doporučil pravidelnou diskuzi na toto téma a zásadu „učit se od úspěšných“.

Při zpracování teoretické části bylo vycházeno především z knižních, ale i elektronických publikací týkajících se popisované problematiky. Informace pro praktickou část potom byly čerpány především z účetních výkazů obce. Všechny použité zdroje jsou v podobě rejstříku uvedeny na konci této práce.

Přál bych si, aby tato studie poskytla případnému zájemci o informace týkající se obce Valašské Příkazy minimálně základní ucelený vhled do způsobu jejího financování, fungování a také do hlavních oblastí obecního života.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ZÁKLADNÍ TEORETICKÉ POJMY V OBLASTI VEŘEJNÉ SPRÁVY A REGIONÁLNÍHO ROZVOJE

Následující text této části práce se bude věnovat stručnému vymezení základních pojmů týkajících se problematiky veřejné správy, s důrazem na její podsystém obec.

1.1 Veřejná správa

Veřejnou správu můžeme chápat buďto jako určitý druh činnosti (správu, řízení) nebo instituci (úřad, orgán), vykonávající veřejnou správu. V prvním případě je veřejná správa činností státních nebo jiných veřejných institucí a nejedná se přitom o činnost zákonodárnou, ani soudní. V druhém případě je veřejná správa chápána jako činnost orgánů, tzv. správních úřadů.⁵

Podle Provazníkové⁶ je veřejná správa systémem složeným z dvou dílčích subsystémů. Hlavním z nich je **státní správa**, tím druhým je potom **samospráva**, resp. veřejná samospráva. Státní správa může být vykonávána státem přímo, nebo zprostředkovaně, prostřednictvím tzv. **územní samosprávy**. Samospráva je pak výsledkem přenesení některých pravomocí na jiné nestátní subjekty. Má pravomoc jednat samostatně a na vlastní jméno, avšak v mezích vymezených zákonem. Veřejná samospráva nabývá podoby územní a zájmové (profesní) samosprávy.

1.1.1 Státní správa

Je druhem činnosti státu uskutečňovanou státními orgány a orgány, na které stát výkon správy přenesl. Na jednotlivých úsecích výkonu státní správy působí tzv. ústřední orgány státní správy. Jsou jimi jednak ministerstva, ale i další ústřední orgány státní správy. Nej-

⁵ HENDRYCH, Dušan a kol., 2009. *Správní právo: obecná část*. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck. xxxviii. Právnícké učebnice. ISBN 978-80-7400-049-2. s. 3-7

⁶ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9. s. 11-12

nižším stupněm státní správy je obec. Ve státní správě platí vztahy podřízenosti a nadřízenosti.⁷

Lze identifikovat státní správu specializovanou a všeobecnou. Příkladem specializované správy je např. konkrétní úřad (živnostenský, kontrolní, finanční). Všeobecnou správu v přenesené působnosti vykonávají např. územní samosprávné celky prostřednictvím svých úřadů.⁸

1.1.2 Samospráva

Hendrych⁹ charakterizuje samosprávu jako formu veřejné správy založenou na správě územně či jinak organizovaného společenství lidí, které si své záležitosti projednává a vyhodnocuje samostatně a rozhoduje o nich přímo nebo prostřednictvím svých volených orgánů. Uplatňuje se zde tedy princip subsidiarity.

„Samospráva je tedy výrazem decentralizace a demokracie.“¹⁰

Podsystémem samosprávy je, jak už bylo uvedeno, územní samospráva, a ta je vykonávána na jednotlivých územních samosprávných celcích, kterými jsou v podmínkách ČR podle Ústavy České republiky (zákon č. 1/1993 Sb., článek 99) a ústavního zákona (č. 176/2001 Sb.) **obce** a vyšší územní samosprávné celky, tedy **kraje**. Jedná se o tzv. dvoustupňový systém územní samosprávy.

⁷ Slovník nejčastěji používaných pojmů ve veřejné správě. *Institut pro veřejnou správu Praha* [online]. © 2008-2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://svs.institutpraha.cz/index.php?page=slovník&id=500>

⁸ Státní správa. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 2013-03-08 [cit. 2011-09-17]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_spr%C3%A1va

⁹ HENDRYCH, Dušan et al., 2003. *Právníkový slovník*. 2., rozš. vyd. Praha: C.H. Beck. xx, 1320 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 80-7179-740-5.

¹⁰ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9. s. 11

Pojem veřejná správa je tedy termínem nadřazeným jak pro státní správu, tak i samosprávu a schematicky ji lze vyjádřit následovně:

Obrázek 1: Schéma veřejné správy¹¹ (vlastní zpracování).

1.2 Obec

Obec je **základní územně správní jednotka** a zjednodušeně jí chápeme město či vesnici, která má podle Zákona o obcích (č. 128/2000 Sb.)¹² tyto vlastnosti: tvoří územní celek, je společenstvím občanů a veřejnoprávní korporací, má vlastní majetek, vystupuje v právních vztazích svým jménem a na vlastní odpovědnost, pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů, dbá na ochranu veřejného zájmu.

Obec je zastupována a reprezentována zastupitelstvem obce a jejími dalšími orgány jsou rada obce, starosta, obecní úřad a zvláštní orgány obce. Státní orgány mohou do záležitostí obcí zasahovat jen v tom případě, pokud to vyžaduje ochrana zákona, jinak obec jedná samostatně.

¹¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9. s. 12

¹² Zákon o obcích (obecní zřízení). In: *128/2000 Sb.* 2000. Dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/>

1.2.1 Typy obcí v ČR

Přesnější vymezení pojmu *obec*, co se jednotlivých druhů týče, je následující:^{13,14}

- hlavní město Praha
- krajská města
- města se zvláštním postavením (statutární města), kromě krajských měst
- ostatní města
- městyse
- obce (ve smyslu jednotlivých vesnic)

Význam těchto uvedených pojmů je patrně zřejmý. Za zmínku stojí blíže definovat pouze městyse, jelikož je dnes tato forma obce používána jen velmi zřídka a je spíše historickým pozůstatkem. Zajímavá je také hranice, od které se z malé obce už stává město.

Městysem se obec stává, pokud měla toto označení již před rokem 1954 (konkrétně před 17. květnem 1954), a zároveň, pokud o udělení tohoto statutu požádá předsedu Poslanecké sněmovny. Nebo pokud tak na návrh obce a po vyjádření Vlády stanoví předseda Poslanecké sněmovny.¹⁵

Pokud by obec usilovala o statut **města**, musela by nést toto označení před již zmiňovaným datem roku 1954 a zároveň opět požádat předsedu Poslanecké sněmovny, anebo splnit podmínku minimálního počtu obyvatel alespoň 3000 a jestliže tak po vyjádření Vlády stanoví předseda Poslanecké sněmovny.¹⁶

¹³ WOKOUN, René a kol, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9. s. 333

¹⁴ Obec. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 2013-03-08 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Obec>

¹⁵ WOKOUN, René, ref. 9, s. 334

¹⁶ tamtéž

1.2.2 Působnost obce

Obec při své činnosti v rámci samosprávy vykonává řadu úkonů, které jsou v jejím zájmu a v zájmu jejích občanů. Činí tak zcela samostatně a nezávisle, avšak v mantinelech vymezených zákonem. V tomto případě hovoříme o tzv. **samostatné působnosti**.

Oblast samostatné působnosti obcí upravuje Zákon o obcích (č. 128/2000 Sb.), především pak § 84, § 85 a § 102 a patří sem např. tyto činnosti: vydávání obecně závazných vyhlášek obce, schvalování programu rozvoje obce, zřizování a rušení příspěvkové organizace a organizační složky obce, schvalování jejich zřizovací listiny, vyhlašování referenda, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce, volba z řad členů zastupitelstva obce starosty, místostarosty a dalších členů rady obce (radních) a odvolávání těchto z funkce, stanovení počtu členů rady obce, jakož i počtu dlouhodobě uvolněných členů tohoto zastupitelstva, zřizování a zrušování výborů, volba jejich předsedů a dalších členů a odvolávání jich z funkce, aj.¹⁷

Stát může také část své „výkonné moci“ přenést na obec a pověřit ji jejím výkonem. Pokud obce vykonávají tuto činnost za stát, hovoříme o tzv. **přenesené působnosti** a patří sem tedy vše, co zákon považuje za státní správu. Výkonným orgánem je obecní úřad a jeho odbory a specializované úřady, jako např. stavební úřad, matrika, finanční úřad apod. Za toto náleží obci příspěvek ze státního rozpočtu.¹⁸

„Zatímco samostatná působnost představuje **decentralizaci** veřejné správy (tj. její trvalé přenesení na jiný subjekt než stát), jde u přenesené působnosti o výraz **dekonztrace** (stát vykonává správu nepřímou jinými subjekty než orgány státní správy. V jakém rozsahu a kterým obcím bude přenesená působnost svěřena, záleží na státu, který tak může činit podle svojí úvahy.“¹⁹

¹⁷ Zákon o obcích (obecní zřízení). In: *128/2000 Sb.* 2000. Dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/>

¹⁸ Samostatná a přenesená působnost. *Ekologický právní servis* [online]. © 2005-2013 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.eps.cz/poradna/kategorie/obce-kraje/rada/samostatna-prenesena-pusobnost>

¹⁹ WOKOUN, René a kol, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9. s. 335

Podle rozsahu přenesené vykonávané státní správy lze obce rozdělit na tyto skupiny:²⁰

- přenesená působnost je vykonávána pouze v základním rozsahu a mohou tak činit všechny obce (obce I. stupně)
- přenesená působnost je vykonávána v širším rozsahu než základním a činí tak obce s pověřenými obecními úřady (obce II. stupně)
- přenesenou působnost v rozšířeném rozsahu vykonávají obce s rozšířenou působností (obce III. stupně)

Obrázek 2: Správní rozdělení území ČR na příkladu Zlínského kraje²¹

²⁰ WOKOUN, René a kol, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9. s. 403

Na předchozím obrázku (Obr. 2) je znázorněno správní rozdělení Zlínského kraje s uvedením všech obecních úřadů s rozšířenou působností a s jejich spádovými oblastmi. Barevně jsou od sebe odlišena území bývalých okresů.

Obce s rozšířenou působností (spolu s krajskými úřady) dnes částečně suplují úlohu bývalých okresních úřadů, které byly v rámci reformy územní správy zrušeny dne 31.12.2002. Proto se jim také někdy říká „malé okresy“. Cílem této reformy bylo přenesení pravomocí veřejné správy v rukou státní správy na nižší samosprávné celky, a to především za účelem lepší dostupnosti, vyšší efektivnosti a zkvalitnění výkonu veřejné správy. Mezi činnosti, které tato rozšířená působnost zabezpečuje, patří např. vydávání živnostenských oprávnění, cestovních a jiných osobních dokladů, výplata sociálních dávek, evidence obyvatelstva, odpadové hospodářství, ochrana životního prostředí, péče o staré a zdravotně postižené aj. Zajímavá je skutečnost, že obec s rozšířenou působností vykonává tuto činnost také pro jiné obce spadající do její správní oblasti, jejichž obyvatelé neměli na volbu zastupitelstva této obce žádný vliv, a tudíž zde může docházet ke střetu zájmů.²²

1.2.3 Orgány obce

Orgány obce tvoří strukturu samosprávné jednotky a slouží k výkonu veřejné správy v samostatné i přenesené působnosti. Následuje výčet jednotlivých orgánů a jejich stručná charakteristika.

- **starosta** – reprezentuje obec navenek, svolává či řídí zasedání zastupitelstva a rady obce, stojí v čele obecního úřadu, je volen z řad členů zastupitelstva. Zabezpečuje výkon přenesené působnosti, schvaluje právní předpisy obce, organizuje volby do místního zastupitelstva, odpovídá za včasné objednání přezkoumání hospodaření

²¹ Krajská správa ČSÚ ve Zlíně: Mapy správních obvodů. In: *Český statistický úřad* [online]. © 2013, 2012-06-13 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/mapy_spravnich_obvodu

Pozn.: pro lepší názornost zobrazen pouze Zlínský kraj

²² Obce s rozšířenou působností. In: *Wikipedia: the free encyclopedia* [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 2013-02-17 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Obce_s_roz%C5%A1%C3%AD%C5%99enou_p%C5%AFsobnost%C3%AD

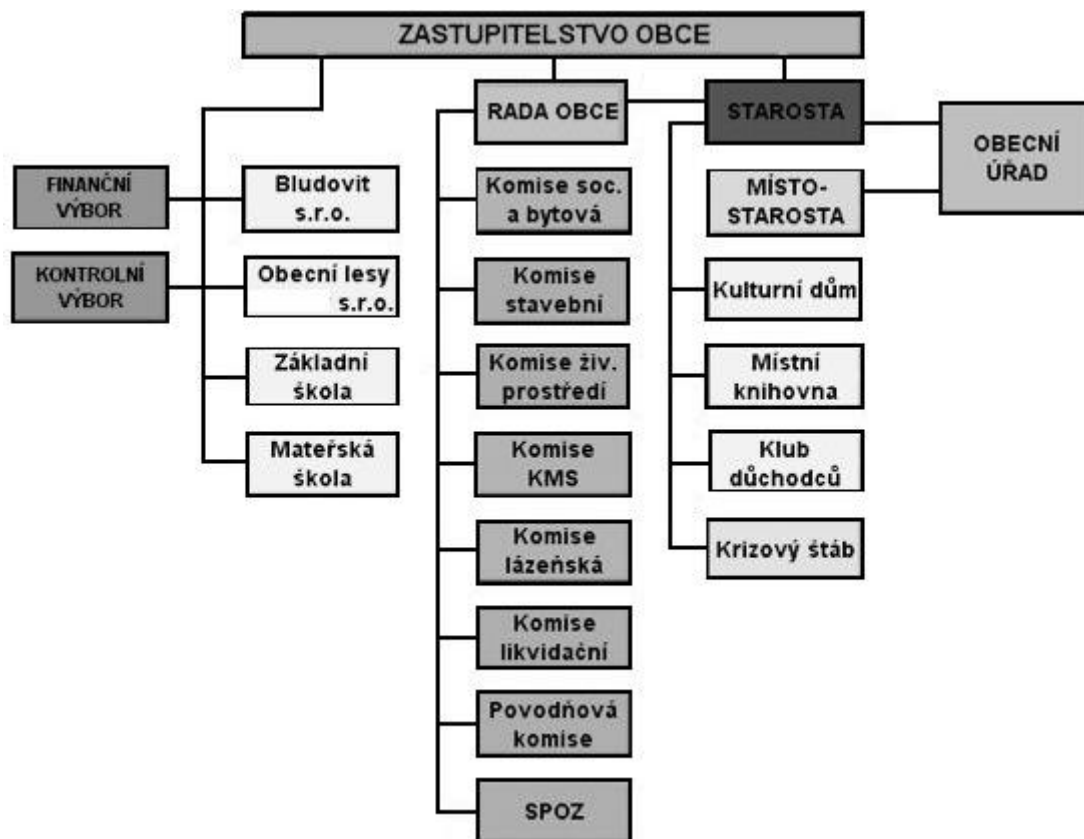
obce za uplynulý kalendářní rok a za informování veřejnosti o činnosti obce, je zodpovědný zastupitelstvu a může jím být také odvolán. V přenesené působnosti se podřizuje krajskému úřadu. Starostou může být pouze občan ČR. Je zastupován místostarostou a mezi těmito pozicemi v oblasti samostatné působnosti neplatí vztahy nadřízenosti a podřízenosti. Starosta není statutárním orgánem obce a některé záležitosti si tak při rozhodování a schvalování vyžadují spoluúčast zastupitelstva nebo rady obce.

- **zastupitelstvo** – utváří se na základě přímých voleb tajným hlasováním a mandáty jsou určovány podle zásady poměrného zastoupení. Počet mandátů záleží na velikosti obce a na počtu jejích obyvatel. Funkční období je stanoveno na 4 roky. Zastupitelé předkládají návrhy orgánům obce. Mezi povinnosti zastupitele patří účastnit se zasedání, plnit přidělené úkoly a hájit zájmy obce a občanů. Rozhoduje pouze o záležitostech týkající se samostatné působnosti, nebo tam, kde to stanoví zákon. Jedná se především o schvalování programu rozvoje obce, schvalování rozpočtu, vydávání obecně závazných vyhlášek obce, volení starosty. Ostatní povinnosti a pravomoci plynou ze Zákona o obcích (ref. kapitola 1.2.2). Zastupitelstvo se schází podle aktuální potřeby, nejméně však jednou za tři měsíce. Aby bylo usnášeni schopné, musí být přítomna alespoň nadpoloviční většina všech jeho členů. Jednání zastupitelstva jsou veřejná.
- **rada obce** – připravuje návrhy pro jednání zastupitelů a provádí plnění jeho usnesení. Z důvodu, aby nedocházelo ke shromažďování moci v rámci některého z jednotlivých orgánů, jsou zákonem stanoveny funkce, které náleží vykonávat pouze radě obce. Mezi další funkce rady můžeme zařadit např. zabezpečení hospodaření obce, rozdělování funkcí obecního úřadu, vydávání nařízení obce, jiné rozhodovací pravomoci v oblasti samostatné působnosti.
- **obecní úřad** – má administrativní charakter a je tvořen starostou, místostarostou, tajemníkem (pokud je tato funkce v obci zřízena, jinak plní jeho úkoly starosta) a zaměstnanci obce. Pohybuje se v oblasti samostatné i přenesené působnosti. V prvním případě obecní úřad nemá rozhodovací pravomoc, a plní úkoly, které mu byly přiděleny zastupitelstvem či radou obce, které je podřízen. Dále pomáhá v činnosti výborům a komisím. V tom druhém případě je vykonavatelem státní správy v základním rozsahu a podřizuje se krajskému úřadu či jinému příslušnému

orgánu státní správy. Zvláštní postavení má potom **pověřený obecní úřad** (výkon státní správy pro vícero obcí), jehož pravomoci a povinnosti jsou vymezeny zákonem a vyhláškou Ministerstva vnitra ČR. **Obecní úřad s rozšířenou působností** vykonává státní správu pro obec, ve které sídlí, dále působnost rozšířeného obecního úřadu, a navíc tu státní správu, kterou mu stanoví zvláštní zákon (např. Zákon o živnostenských úřadech, Zákon o přestupcích, Zákon o matrikách, jménu a příjmení, Zákon o státní památkové péči apod.).

- **tajemník obecního úřadu** – tato funkce se zřizuje vždy v případě pověřeného obecního úřadu a obecního úřadu s rozšířenou působností. V případě obce I. stupně tuto funkci není povinné zřizovat a přebírá ji na sebe starosta. Tajemník zajišťuje výkon přenesené působnosti, kromě záležitostí, které jsou svěřeny jiným orgánům. Plní úkoly svěřené mu zastupitelstvem, radou či starostou, stanovuje platy zaměstnancům obce v rámci obecního úřadu, vydává vnitřní směrnice obecního úřadu (pokud je nevydává rada obce).
- **zvláštní orgány obce** – v čele stojí osoba, která prokázala patřičnou odbornou způsobilost. Příkladem může být např. povodňová komise či komise pro sociálně-právní ochranu dětí.
- **obecní policie** – zřizuje a zrušuje ji zastupitelstvo obce, řízena je starostou. Hlavní úlohou je zabezpečení veřejného pořádku.
- **výbory zastupitelstva obce** – jsou to orgány zastupitelstva a tomuto předkládají své návrhy a opatření, a zároveň se mu i zodpovídají. Vždy se zřizuje **finanční a kontrolní výbor**. Pokud počet obyvatel hlásících se k národnosti jiné než české přesáhne hranici 10%, zřizuje se i výbor pro národnostní menšiny. Počet členů výboru je vždy lichý a usnesení platí, pokud pro něj hlasovala nadpoloviční většina všech jeho členů. Finanční i kontrolní výbory jsou nejméně tříčlenné a jejichmi členy nemohou být starosta, místostarosta, tajemník ani osoby podílející se na finančních či účetních operacích obecního úřadu. Výbory mohou vystupovat pouze v samostatné působnosti.

- **komise rady obce** – zřizuje ji rada obce jako své poradní orgány.^{23,24}

Obrázek 3: Příklad organizační struktury jednotlivých orgánů obce²⁵

1.3 Regionální rozvoj

Pod tímto termínem můžeme chápat růst socioekonomického a environmentálního potenciálu a konkurenceschopnosti regionu vedoucího ke stabilnímu zvyšování životní úrovně jeho obyvatel. Jedná se o dynamický a vyvážený rozvoj příslušného územního celku včetně

²³ WOKOUN, René a kol, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9. s. 346 - 352

²⁴ Starosta a jiné orgány obce: Průvodce pro nové zastupitele obcí 4. In: BŘEŇ, Jan. *Deník veřejné správy* [online]. © 2013, 2007-11-13. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6292738>

²⁵ Organizační schémata: Organizační schéma obce. In: *Obec Bludov* [online]. Copyright (c) 2001 - 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Obecni-urad/Organizacni-schemata/>

všech jeho částí (regionů či mikroregionů) a odstraňování (popřípadě zmírňování) jednotlivých regionálních disparit.²⁶

1.3.1 Regionální disparity

Rozumí se jimi „rozdíly v úrovni hospodářského, environmentálního a sociálního rozvoje regionů v míře, která je celospolečensky uznána za nežádoucí. Za regionální disparity nelze např. považovat rozdíly vyplývající z rozmanitosti podmínek jednotlivých regionů a z nich vyplývající rozdíly v kvalitě života, např. v městských nebo venkovských oblastech, kde se výhody a nevýhody navzájem vyvažují.“²⁷

Disparitu lze ale chápat také jako pozitivní jev, ve smyslu určitých silných stránek regionu. Může se tak jednat o komparativní výhodu, na které může být založen rozvoj daného území.²⁸

1.3.2 Regionální politika

Je „soubor intervencí, zaměřených podle konkrétní situace státu a jeho regionů a podle očekávaných vývojových tendencí, na podporu opatření vedoucích k růstu ekonomických aktivit a lepšímu územnímu rozložení v území a k rozvoji infrastruktury. Základní podmínkou je jasné definování priorit a koncentrace prostředků na tyto priority.

Jejím významným cílem je konvergence regionů v rámci určitého územního celku a klíčovým znakem je její selektivnost, to znamená diferenciaci zaměření intervencí na podporu vybraných problémových regionů, které výrazně zaostávají ve svém rozvoji za průměrem, v míře, která je společensky uznána za nežádoucí.“²⁶

²⁶ Strategie regionálního rozvoje České republiky. In: *Ministerstvo pro místní rozvoj ČR* [online]. Praha, [May 2006] [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=efcee353-71af-428c-9f77-0e327e77504d>

²⁷ tamtéž

²⁸ Definice pojmu disparita. *Metodická podpora regionálního rozvoje* [online]. ©2005-2013 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/diskuze.437/items/definice-pojmu-disparita.html>

2 FINANČNÍ SYSTÉM ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVY

V současnosti se financování obcí v ČR řídí modelem tzv. **kombinovaného fiskálního federalismu s decentralizačními prvky** a tento model je znázorněn na obrázku níže (Obr. 4). Snaží se o optimální přerozdělení celkových příjmů státního rozpočtu mezi jednotlivé územně správní úrovně, včetně rozdělení a určení odpovědnosti za zabezpečování a financování veřejných statků. Každá z jednotlivých úrovní má své vlastní příjmy (daňové i ne-daňové) – ty jsou zpravidla nižší u níže postavených úrovní, vyšší u výše postavených, přičemž jsou tyto příjmy doplňovány o dotace z rozpočtů úrovní vyšších. Stát tak může zmírňovat nerovný daňový výnos v jednotlivých regionech.²⁹

Současný systém financování obcí nezajišťuje municipalitám dostatek finančních zdrojů a proto je naprostá většina z nich finančně nesoběstačná. Může tak v konečném důsledku teoreticky docházet k omezování vlastní samosprávné suverenity obce deklarované Ústavou České republiky, právě z důvodu nedostatečného množství prostředků pro zajištění některých statků.³⁰

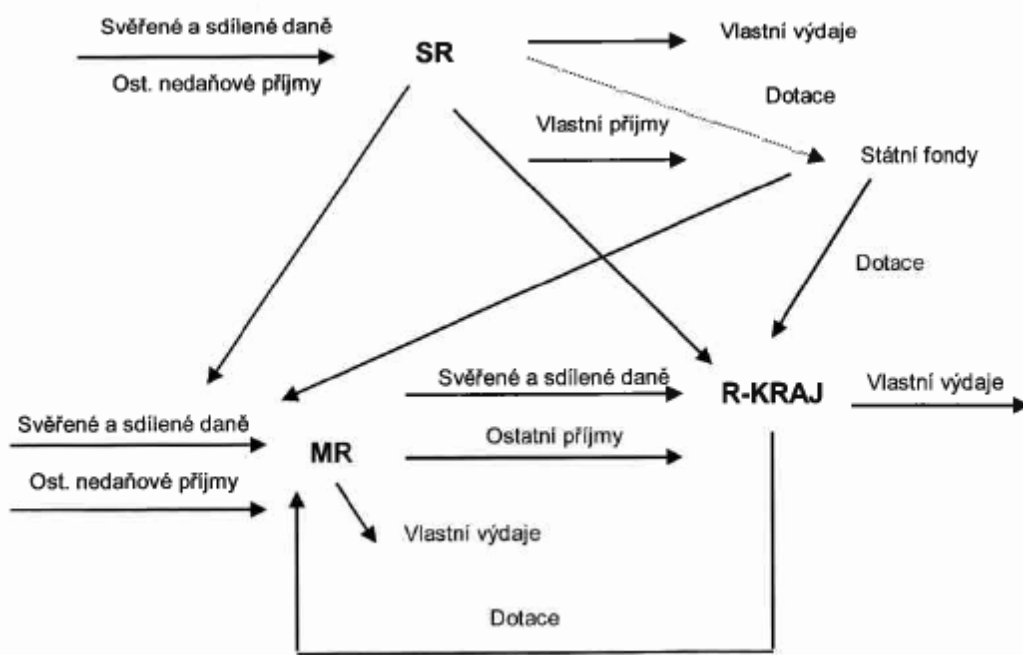
2.1 Finanční systém územní samosprávy

Finanční systém obcí (stejně jako i vyšších územních celků) je tvořen veřejným rozpočtem a případnými dalšími fondy, a je součástí celkového finančního systému země. Tyto rozpočty jednotlivých územně správných celků se označují jako **decentralizované peněžní fondy**.³¹

²⁹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9. s. 39 - 44

³⁰ Financování rozvoje obce - souhrn. *Portál na podporu rozvoje obcí ČR* [online]. © 2009-2013 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.rozvojobci.cz/news/financovani-rozvoje-obce-souhrn/>

³¹ WOKOUN, René a kol, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9. s. 185 - 189

Obrázek 4: Současný model kombinovaného fiskálního federalismu v ČR³²

(SR – státní rozpočet, R-KRAJ – krajský rozpočet, MR – místní rozpočet)

2.2 Principy finančního systému územní samosprávy

- hospodaření podle ročního rozpočtu – dodržování finančního plánu
- omezení počtu mimorozpočtových fondů z důvodu vázanosti finančních prostředků
- návaznost ve využití veřejných financí na stabilizační cíle a politiku státu
- určitá autonomie municipalit v rozhodování o využití svěřených prostředků
- odpovědnost municipalit za hospodaření se svěřenými prostředky a plnění rozpočtu
- spravedlnost při rozdělování finančních prostředků
- princip solidarity mezi obcemi
- průhlednost a stabilita finančního systému

³² PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9. s. 39 - 44

- kontrola plnění rozpočtu a nakládání s prostředky ze strany ústředních orgánů vlády³³

2.3 Rozpočet obce

Při tvorbě a rozdělování územního rozpočtu se uplatňují zásady **nenávratného, neekvivalentního a nedobrovolného** financování. Princip nenávratnosti znamená, že plátcí určité daně či poplatku nevzniká nárok na její vrácení. Princip neekvivalence zase to, že plátcí daní či poplatků není zaručena návratnost prostředků z veřejných rozpočtů ve stejné výši, jakou do nich odvedl. A konečně princip nedobrovolnosti konstatuje, že k odvodům daní či poplatků nedochází dobrovolně, ale je k tomu subjekt nucen. **Rozpočet obce slouží k zabezpečení financování obecních aktivit, přičemž dává do souladu její plánované příjmy a výdaje.**³⁴

2.3.1 Rozpočet ve významu bilance

Jak už název napovídá, jedná se o celkový přehled všech příjmů a výdajů uskutečněných za rozpočtové období, které je v ČR shodné s kalendářním rokem, a lze ji vyjádřit jako následující rovnicí:

$$F_1 + P - V = F_2$$

kde F_1 značí stav peněžních prostředků rozpočtu na začátku rozpočtového období, písmenem P jsou označeny příjmy a písmenem V výdaje během rozpočtového období a F_2 je potom konečný stav peněžních prostředků na konci rozpočtového období. Platí, že pokud $F_2 > F_1$, obec při svém hospodaření vytváří rezervu pro další rozpočtové období. V opačném případě, kdy výdaje jsou vyšší než příjmy, musí obec zajistit financování ke krytí tohoto rozdílu. Je možné použít např. rezerv vytvořených v minulých obdobích nebo pro-

³³ WOKOUN, René a kol, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9. s. 185 - 189

³⁴ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9. s. 57

středky získat na peněžních či kapitálových trzích (úvěry krátkodobé, investiční, překlenovací apod.).³⁵

Pokud obec využívá ke krytí schodků rozpočtu tzv. návratných prostředků (prostředků, u kterých je známá doba splatnosti jistiny, popř. i výše úroků za poskytnuté prostředky) dochází tak k zadlužování obce, což s sebou nese riziko v podobě neschopnosti splácet tyto závazky a financovat tak svou běžnou činnost. Mluvíme o tzv. **dluhové službě**.

2.3.2 Rozpočet ve významu finančního plánu

Tvoří se na jedno rozpočtové období a zajišťuje solventnost obce tím, že legitimizuje pouze ty výdaje, které jsou kryty reálně očekávatelnými příjmy do rozpočtu obce, vytvořenými rezervami minulých období, popř. návratným kapitálem, který je možno získat, ale i splatit.³⁶

Dodržování vytvořeného finančního plánu by mělo zajistit větší hospodárnost a efektivitu ve využívání svěřených prostředků. Jelikož jsou příjmy obce z větší části neovlivnitelné, a zároveň určitá část stále se opakujících výdajů je známa dopředu, vytváří se tak tlak na výběr levnějších a efektivnějších investic a tím i eliminaci nevhodných či zbytečných investičních záměrů, které by bylo možné realizovat ze zbylých finančních prostředků.

V současné době mají obce podle Zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů povinnost tvořit také **střednědobý rozpočtový výhled**, ve kterém je specifikována dlouhodobější investiční strategie, především pak v oblasti sociálně-ekonomického rozvoje dané obce či území.³⁷

³⁵ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9. s. 57

³⁶ Ref. 31, s. 58

³⁷ WOKOUN, René a kol, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9. s. 205

2.3.3 Rozpočet jako nástroj regionální politiky

V tomto smyslu slouží rozpočet k prosazování místních zájmů obyvatelstva a k financování potřeb místního veřejného sektoru.³⁸

Rozpočet zde plní úlohy **rozhodovací** – určuje, jakým způsobem se rozdělí zdroje mezi výdaje, **řídící** – přiřazuje zdroje mezi jednotlivé organizační jednotky obce pro výkon jejich činností a **kontrolní** – sleduje, kdo, v jaké výši a na jaký účel finanční prostředky vynaložil.³⁹

2.4 Struktura obecního rozpočtu

Struktura příjmů a výdajů rozpočtu je určena tzv. rozpočtovou skladbou, jednotlivé položky rozpočtu dělí podle druhového hlediska a začleňuje je do 7 tříd.⁴⁰

Povětšinou se sestavovaný rozpočet obce dělí na dvě samostatné části – běžný a kapitálový rozpočet. Zatímco **běžný rozpočet** bilancuje běžné, provozní, většinou stále se opakující příjmy a výdaje běžného rozpočtového období, **kapitálový rozpočet** potom zobrazuje příjmy a výdaje, které jsou většinou jednorázové a neopakovatelné, přesahující rámec jednoho rozpočtového období a týkající se určitých dlouhodobých investičních aktivit obce.

Běžný rozpočet je možné sestavit buď jako **vyrovnaný** (příjmy se rovnají výdajům), **přebytkový** (příjmy jsou vyšší než výdaje), nebo **deficitní** (výdaje jsou vyšší než příjmy). Vyrovnaný a deficitní rozpočet mohou poukazovat na horší schopnost obce efektivně hospodařit, jelikož v prvním případě se nevytváří žádoucí přebytek finančních zdrojů a obec je tak schopna pouze krýt provozní výdaje svými provozními příjmy. V případě deficitního rozpočtu je situace ještě horší a dochází k zadlužování. V obou případech už nemá obec žádné prostředky na krytí své případné dluhové služby a musí dojít k její úhradě jiným způsobem – z kapitálového rozpočtu, tzn. prodejem majetku, vydáním dluhopisů, či zajištěním úvěru.

³⁸ Ref. 33, s. 190

³⁹ Ref. 31, s. 59

⁴⁰ WOKOUN, René a kol, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9. s. 196 - 202

Struktura běžného a kapitálového rozpočtu územní samosprávy je uvedena v následující tabulce (Tab. 1).⁴¹

Tabulka 1: Struktura obecního rozpočtu běžného – běžná i kapitálová část⁴²

PŘÍJMY	VYDAJE
Běžné:	Běžné:
– daňové:	– neinvestiční:
<ul style="list-style-type: none"> – svěřené daně – sdílené daně – místní poplatky – správní poplatky 	<ul style="list-style-type: none"> – mzdy a platy – povinné pojistné za zaměstnance – materiálové – energie – nájemné – sociální dávky – výdaje na municipální podniky – sankce za porušení rozpočtové kázně – placené pokuty – placené úroky – ostatní (poskytnuté dary apod.) – dotace vlastním organizačním složkám a jiným subjektům
– nedaňové:	
<ul style="list-style-type: none"> – poplatky za služby – příjmy z pronájmu majetku – příjmy od organizačních složek, příspěvkových organizací – zisk obecních podniků – dividendy z akcií, přijaté úroky – transfery – dotace 	<ul style="list-style-type: none"> – neinvestiční příspěvky příspěvkovým organizacím – výdaje na sdružování finančních prostředků (neinvestiční)
Kapitálové:	Kapitálové:
<ul style="list-style-type: none"> – z prodeje majetku – nemovitého a movitého dlouhodobého majetku – z prodeje akcií a majetkových podílů – kapitálové transfery – účelové, neúčelové – přijaté úvěry – příjmy z emise komunálních obligací – přijaté splátky půjček 	<ul style="list-style-type: none"> – na pořízení hmotného a nehmotného dlouhodobého majetku – na nákup cenných papírů – na kapitálové poskytnuté dotace organizačním složkám a různým subjektům – na investiční příspěvky příspěvkovým organizacím – na investiční půjčky poskytnuté různým subjektům – splátka úvěrů
Ostatní:	
<ul style="list-style-type: none"> – doplňkové – přijaté sankční pokuty apod. 	

⁴¹ PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga, 2009. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9. s. 68

2.4.1 Příjmy obecního rozpočtu

Příjmy do obecního rozpočtu jsou jednak ovlivnitelné – vlastní činností samosprávy, a jednak neovlivnitelné, kdy o jejich výši rozhoduje stát. Tzn., že samosprávná jednotka má jen omezené možnosti, jak jejich celkovou výši ovlivnit.

Příjmy můžeme rozdělit na **běžné a kapitálové, nenávratné a návratné, na vlastní příjmy a přijaté dotace**. Začleňují se do těchto tříd:

- Třída 1 – Daňové příjmy,
- Třída 2 – Nedaňové příjmy,
- Třída 3 – Kapitálové příjmy,
- Třída 4 – Přijaté dotace.

Daňové příjmy tvoří v obecních rozpočtech významný podíl na celkových příjmech. Jsou však příkladem neovlivnitelných položek rozpočtu. Spolu s nedaňovými příjmy, které jsou naopak činností samosprávy výrazně ovlivnitelné, a kapitálovými příjmy, tvoří skupinu vlastních příjmů. V současné době tvoří významnou část příjmů také dotace, zejména pak ze státního rozpočtu, případně ze státních fondů.⁴³

2.4.2 Výdaje obecního rozpočtu

Výdaje slouží především k zabezpečování a financování veřejných statků, mívají povahu mandatorních výdajů. Výraznou část těchto výdajů tvoří tzv. alokační výdaje. Nenávratné výdaje by měly být z důvodu finanční stability kryty výnosem svěřených a sdílených daní, zčásti i dotacemi.

Alokační výdaje mohou plnit i jakousi stabilizační funkci, a to tím, že vhodně zvolená politika obce při nákupu nejrůznějších statků a služeb ze soukromého sektoru zvyšováním po-

⁴² PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek, 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5, s. 263

⁴³ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek, 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5, s. 266 - 281

ptávky po nich může pozitivně působit na růst pracovních příležitostí a tím i ke snižování nezaměstnanosti v regionu.⁴⁴

Výdaje se dělí na **běžné** a **kapitálové** a tvoří tyto třídy:

- Třída 5 – Běžné výdaje,
- Třída 6 – Kapitálové výdaje,
- Třída 8 – Financování.

Poslední zmíněná třída (Třída 8) vyjadřuje změnu stavu finančních prostředků na bankovních účtech, a na základě těchto ukazatelů se vytváří účetní výkaz pro hodnocení plnění příjmů a výdajů, který je povinně a pravidelně předkládán ke kontrole Ministerstvu financí. Na základě těchto údajů lze zjistit **saldo územního rozpočtu**, a to následujícím způsobem: **Příjmy – Výdaje = přebytek (+), nebo schodek (-) = (-), nebo (+) financování.**⁴⁵

2.5 Rozpočtový proces

Rozpočtový proces je souhrnem činností územní samosprávy spojených se sestavením návrhu příslušného veřejného rozpočtu, jeho projednáním a schválením, dodržováním jej během rozpočtového období a jeho průběžnou kontrolou. Ačkoli se vztahuje ke konkrétnímu jednoletému rozpočtovému období, tato činnost si vyžaduje dobu delší a trvá zhruba v rozmezí od jednoho až do dvou let.

2.5.1 Fáze rozpočtového procesu

Při sestavení **návrhu rozpočtu** se většinou postupuje tím způsobem, že se uvažují příjmy a výdaje jednotlivých odborů v minulých letech a příjmy a výdaje od začátku běžného roku až do té doby, kdy začíná další rozpočtový proces. V praxi to znamená nejčastěji analýzu těchto tokových ukazatelů za poslední tři čtvrtletí současného běžného roku, zbylá část

⁴⁴ Ref. 40

⁴⁵ WOKOUN, René a kol, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9. s. 202 - 203

roku musí být na základě minulých zkušeností kvalifikovaně odhadnuta. Jedná se o **tzv. očekávané plnění rozpočtu do konce roku**.

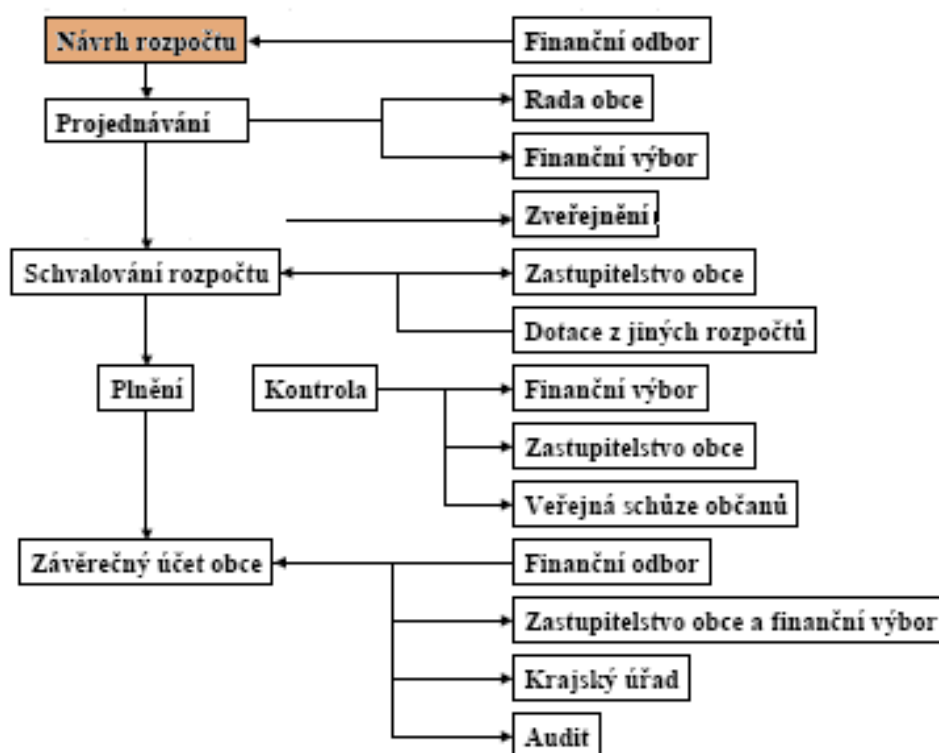
Následně odbor rozpočtu (např. finanční odbor) provádí za všechny ostatní odbory rekapitulaci jejich požadavků a potřeb a podle možností dochází k úpravě rozpočtu. Pro některé oblasti rozpočtu to může znamenat navýšení finančních prostředků, pro jiné zase z důvodu zachování rovnováhy mezi příjmy a výdaji jejich krácení. Při sestavování rozpočtu nelze zapomínat na vliv indexu spotřebitelských cen nebo např. na změny v daňovém systému, které se obzvlášť v posledních letech objevují velmi často. Odhad všech příjmů i výdajů musí být tedy co nejrealističtější.

Pokud je sestaven návrh rozpočtu, předkládá se k dalšímu **projednání a schválení** finančnímu výboru a volenému orgánu obce (zastupitelstvu). V případě, že by se nepodařilo prosadit návrh rozpočtu do začátku dotyčného rozpočtového období, až do jeho schválení obec hospodaří na základě tzv. **rozpočtového provizoria**. Tímto provizoriem může být buď dosud neschválený návrh rozpočtu, nebo rozpočet schválený pro minulý rok. Provizoria však obec může využívat i z toho důvodu, že na začátku rozpočtového období není dosud známa přesná výše dotačních titulů, a tak k jeho zpřesnění a schválení dochází až po jejich přijetí.

V průběhu celého rozpočtového období dochází k důsledné **kontrole plnění rozpočtu**, o jehož výsledku finanční a kontrolní výbor informuje zastupitelstvo obce. Pokud dochází k negativním odchylkám, hledají se taková opatření, která by tyto odchylky odstranila.

Po skončení rozpočtového období se sestavuje tzv. **závěrečný účet**, který se předkládá ke schválení zastupitelstvu a který informuje o skutečně dosažených výsledcích. Jeho neschválení nemá na hospodaření obce v daném rozpočtovém období vliv, jelikož už došlo ke všem účetním transakcím, ale důležitá je reflexe poznatků a skutečností, které nejvíce plnění jednotlivých kapitol rozpočtu ovlivnily a jejich následná transformace na účinná **protiopatření** proti těmto výkyvům v dalších letech.⁴⁶

⁴⁶ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek, 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5, s. 247 - 250

Obrázek 5: Rozpočtový proces obce, schéma.⁴⁷

Nejen o sestavení a plnění rozpočtu by měla být informována také veřejnost. Obecní úřad tak může učinit např. prostřednictvím vývěsky na úřední desce, na veřejných jednáních zastupitelstva obce, v tisku, na webových stránkách obce apod.⁴⁸ Rozpočet je veřejný a týká se všech občanů, dotýká se jejich životů, slouží k uspokojování i jejich potřeb. Navíc veřejné sdílení informací tohoto typu a jejich patřičná transparentnost může velkou měrou přispět k redukci korupce, upřednostňování zájmů některých členů zastupitelstva a celkově i k efektivnějšímu hospodaření se svěřenými veřejnými prostředky.

⁴⁷ PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek, 2008. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5, s. 251

⁴⁸ WOKOUN, René a kol, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9. s. 213

3 FINANČNÍ ANALÝZA

Finanční analýza je nástroj, s jehož pomocí je možné komplexně zhodnotit finanční či hospodářskou situaci daného subjektu. Vypovídá o tom, zda má tento subjekt vhodnou kapitálovou strukturu, zda se svými aktivy nakládá efektivně nebo třeba jestli je schopen včas a v plné výši dostávat svým závazkům.

Finanční analýza by měla být nedílnou součástí finančního řízení, jelikož nám dává informace o tom, jak subjekt hospodařil v minulých obdobích, zda splnil své vytyčené cíle, v čem spočívaly neúspěchy při plnění svého finančního plánu, apod. Výsledky finanční analýzy mají povahu dat z minulosti. Při jejich vhodné interpretaci však mohou poskytnout cenné informace o budoucím vývoji subjektu, upozornit, na jakou oblast hospodaření se zaměřit, definovat, jaké jsou přednosti a jaké jsou naopak nedostatky zkoumaného subjektu, umožňuje připravit se na možné budoucí výkyvy a náhlé změny ve financování, ať už negativní, či pozitivní.

Co se územních samospráv týče, nejvíce budou finanční analýzy využívat především při rozhodování o investičních záměrech, sestavování rozpočtového plánu či výhledu, při posuzování, zda přijmout či nepřijmout úvěr atp.⁴⁹

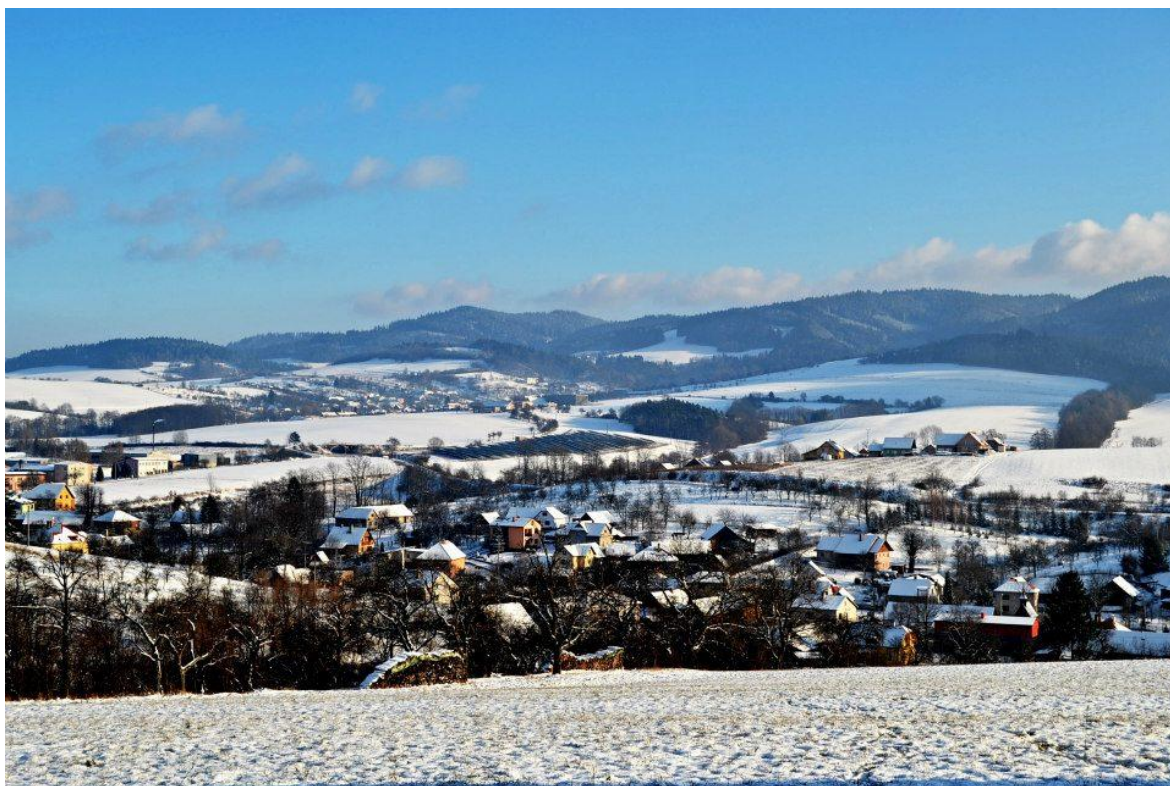
3.1 Zdroje informací pro finanční analýzu

Základním zdrojem těchto informací jsou především účetní výkazy – např. výkaz pro hodnocení plnění rozpočtu územních samosprávných celků, regionálních rad a dobrovolných svazků obcí, kniha analytických a podrozvahových účtů, závěrečné účty minulých let a jiné dokumenty finanční povahy (výroční zpráva, analýzy externích subjektů, oficiální statistiky Ministerstva financí ČR apod.), ze kterých je možné čerpat informace týkající se hospodaření dané účetní jednotky.

⁴⁹ KNÁPKOVÁ, Adriana a PAVELKOVÁ Drahomíra, 2010. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 1. vyd. Praha: Grada. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3349-4, s. 15 - 16

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ZÁKLADNÍ SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA OBCE VALAŠSKÉ PŘÍKAZY

Obrázek 6: Pohled na obec ze SZ strany. V pozadí se zvedá pásmo Bílých Karpat (autor: Lucie Surovcová)

4.1 Geografická poloha obce

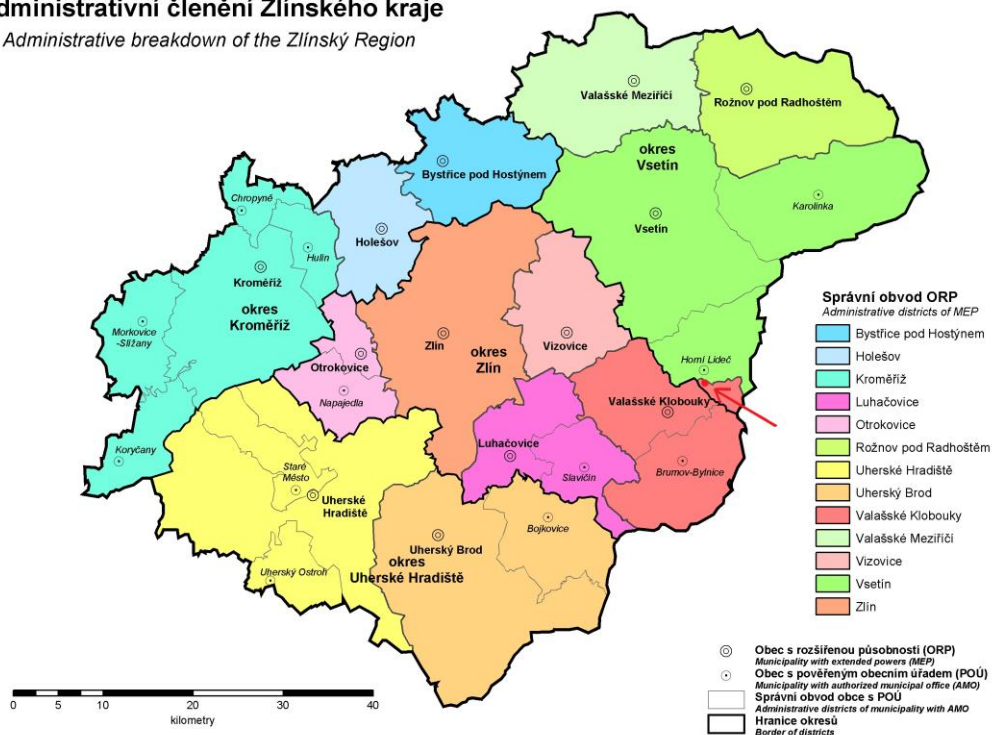
Obec leží asi 2 km od Horní Lidče, 20 km jižně od bývalého okresního města Vsetín a 40 km východně od krajského města Zlín. Je to malá podhorská víska v blízkosti slovenských hranic, nacházející se na předělu Vizovických vrchů a začínajícího pásma Bílých Karpat. Leží v nadmořské výšce asi 450 m, přičemž nejvyšší vrchol dosahuje výšky 767 m.n.m. Obcí prochází silnice č. I/57 a železniční trať, spojující města Vsetín – Bylnice. Rozloha obce činí pouhých 233 ha a je tak nejmenší obcí okresu Vsetín.⁵⁰

⁵⁰ Valašské Příkazy, Beskydy, Javorníky, Valašsko. *Turistika.cz* [online]. © 2007-2013 [cit. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/valasske-prikazy>

Z hlediska administrativního členění se obec nachází ve Zlínském kraji, v okrese Vsetín a spadá pod působnost obce s pověřeným obecním úřadem, kterým je město Valašské Klobouky. Obec můžeme také zařadit hned do několika mikroregionů. Jsou jimi Jižní Valašsko, Vsetínsko a také Hornolidečsko. Polohu obce na mapě zobrazuje tento následující obrázek (Obr. 7).

Administrativní členění Zlínského kraje

Administrative breakdown of the Zlinsky Region

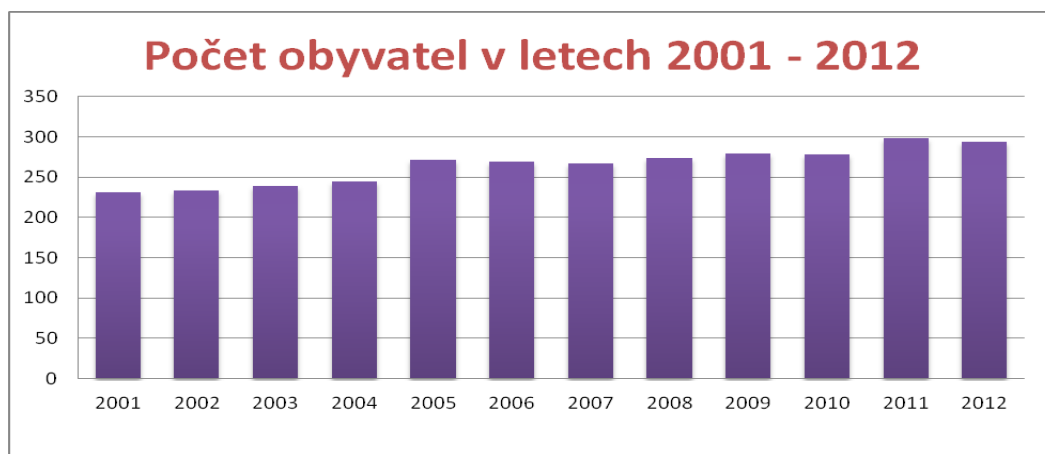
Obrázek 7: Poloha obce na mapě Zlínského kraje (označena červeným bodem a šipkou)⁵¹

4.2 Obyvatelstvo

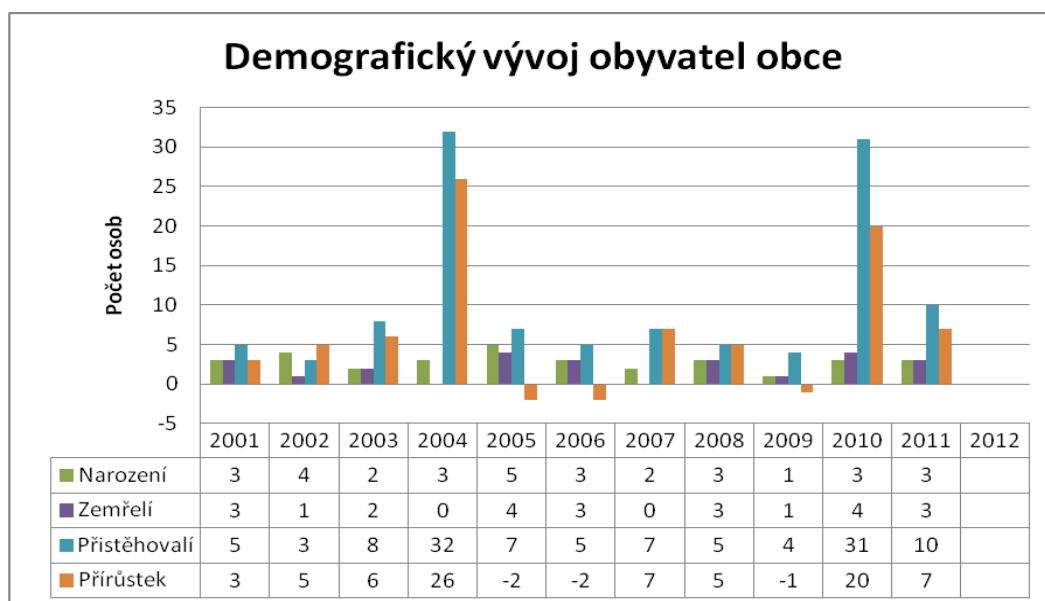
Počet obyvatel obce se od roku 2004 udržuje na podobné úrovni a dosahuje počtu necelých tří set osob. Z hlediska počtu obyvatel okolních obcí (a i v měřítku celé země) je to hodnota poněkud nízká, avšak při porovnání se skutečností v roce 2001, došlo k nárůstu počtu oby-

⁵¹ Statistická ročenka Zlínského kraje 2012. Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ ve Zlíně [online]. © 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB2E2/\\$File/72101112m2.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB2E2/$File/72101112m2.jpg)

vatel o téměř 27%. Tato skutečnost byla způsobena především aktivní politikou obecních zastupitelstev, které se snažily přilákat nové občany, např. zvýhodněnou nabídkou nových stavebních parcel, či vybudováním obecních bytů. **Vývoj populace** je vyjádřen v následujícím grafu (Obr. 8). **Migrační saldo a saldo přirozeného přírůstku** pak ukazuje další obrázek (Obr. 9).⁵²

Obrázek 8: Počet obyvatel v letech 2001 – 2012 (vlastní zprac.)

Obrázek 9: Migrační saldo a saldo přirozeného přírůstku (vlastní zprac.)

⁵² Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ ve Zlíně [online].

Jak je z tabulky (Obr. 9) patrné, k nejvýraznějšímu přírůstku obyvatel dochází v letech 2004 a 2010. V obou případech je to pouze kolem 20 osob, což ale při procentuálním vyjádření činí téměř 10% meziroční nárůst obyvatelstva.

Na základě údajů posledního Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2011 bylo v obci celkem 77 rodinných a bytových domů.⁵³

Co se **struktury obyvatel** týče, k 31.12.2011 tvořila 19,7% podíl na celkovém počtu obyvatel skupina ve věkové kategorii 0-14 let a 12,2% podíl skupina v kategorii 65 let a více. Zbylou část, tedy 68,1% tvořili obyvatelé ve věku 15-64 let. Z hlediska zastoupení mužů a žen na celkovém počtu obyvatel lze konstatovat, že je rovnoměrné.⁵⁴

Zajímavostí obce je, pokud uvážíme počet jejích obyvatel, že na její území dojíždí za prací asi 150 lidí z okolních obcí. Důvodem je, na okolní poměry, poměrně rozsáhlá průmyslová výroba, především potom dřevovýroba.

Shrnutí:

Počet obyvatel obce je velmi nízký. Plyne to už z historických skutečností, kdy na místě dnešních Valašských Příkaz vznikala nejprve za účelem obdělávání polí jen velmi pozvolným přibýváním hospodářských usedlostí malá osada o několika málo rodinách. Celé okolí navíc bylo v minulosti vždy obětí válečných tažení - Turků, Tatarů, Kuruců i Švédů, nebo i epidemie cholery. Všechny tyto události se negativně podepsaly na dalším rozvoji obce, kdy musela vždy začínat znovu, téměř od nuly. Pozitivně se však dá hodnotit postupný a trvalý růst počtu obyvatel, zapříčiněný zprvu především soustředěním nejrůznějších služeb a živností v předválečném období do této oblasti, později vybudováním železniční dráhy do Púchova a Bylnice, následně stavbou socialistického JZD včetně dvou bytových domů pro jeho dělníky, až současnými pozitivními kroky zastupitelstev obce, která se vždy

⁵³ Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Sestavení vlastní tabulky. *Český statistický úřad* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=podle-tematu&tu>

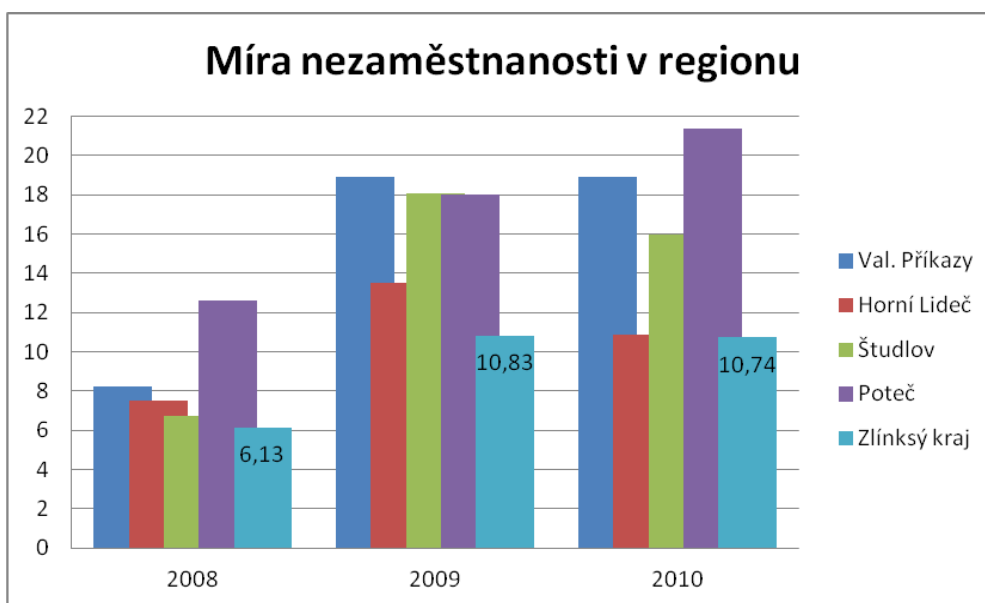
⁵⁴ Veřejná databáze ČSÚ: Územně analytické podklady 1 ve vybrané obci. *Český statistický úřad* [online]. © 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=UAP6030UU_OB&kapitola_id=327&pro_1_90=545112&

usilovně snažila vhodnou politikou zlepšovat životní podmínky v obci, podporovat její rozvoj a lákat tak nové rodiny k usídlení právě zde.

4.3 Pracovní a vzdělanostní charakteristika obyvatelstva obce

4.3.1 Nezaměstnanost

Jak je patrné z následujícího obrázku (Obr. 10), nezaměstnanost v obci byla vždy vyšší, než byl její celkový průměr ve Zlínském kraji. Avšak ve srovnání s okolními obcemi tato míra nezaměstnanosti nijak zvlášť nevybočovala z normálu. K výraznému nárůstu počtu nezaměstnaných osob dochází v roce 2009 a tento trend pokračuje i v následujících letech. Důvod je tady poměrně zřejmý, a to nástup ekonomické recese, která zasáhla nejen ČR, ale i celou Evropu.

Obrázek 10: Vývoj míry nezaměstnanosti v porovnání s okolními obcemi a ve srovnání s celým Zlínským krajem [%]⁵⁵ (vlastní zprac.)

⁵⁵ Veřejná databáze: Uchazeči o zaměstnání ve vybraném území. ČSÚ [online]. Praha: Český statistický úřad, 2008-2010 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=15&vo=null

4.3.2 Sektorová zaměstnanost obyvatel

V obci bylo k 31.12.2011 evidováno celkem 130 ekonomicky aktivních obyvatel, z toho 68 bylo subjektů podnikatelských, přičemž 61 z nich tvořili živnostníci. Hlavním oborem činnosti podle klasifikace CZ-NACE je stavebnictví, velkoobchod a maloobchod, oprava a údržba motorových vozidel, průmysl celkově, okrajově pak ubytování, stravování a pohostinství. Malou část tvoří profesní, vědecké a technické činnosti.

Nejvýznamnějším zaměstnavatelem v obci je společnost JANOŠÍK Window s.r.o., která se specializuje na výrobu dřevěných oken a dveří, a která zaměstnává přibližně sto lidí. Dalšími významnými zaměstnavateli v obci jsou Valašsko s.r.o., DEMSIT Chovanec s.r.o., PECHAL KOVOVÝROBA f.o.

Celkem 44 pracujících za práci dojíždí za hranice obce, 5 z nich potom do zahraničí.

4.3.3 Úroveň vzdělanosti obyvatel

Strukturu obyvatel podle stupně dosaženého vzdělání zobrazuje následující graf (Obr. 11).

Obrázek 11: Znáznornění struktury obyvatel obce z hlediska vzdělání

Z grafu vyplývá, že téměř polovina všech obyvatel obce dosáhla minimálně středního vzdělání s vyučením a téměř třetina obyvatel potom úplného středního vzdělání zakončeného maturitou. Velmi dobrého výsledku je také dosaženo u počtu vysokoškolsky vzdělaných

obyvatel. K výše zmíněnému datu jich bylo téměř 10% (z toho 80% tvořilo magisterské a 20% bakalářské vzdělání).⁵⁶

4.4 Orgány obce

Zastupitelstvo obce je devítičlenné. V čele obce v současné době stojí starosta Ing. Stanislav Chovanec, nástupce a syn svého předchůdce stejného jména a pokračovatel tradice zvelebování obce. Místostarostou je pan Martin Fojtů, který je také pověřen vedením obecní pokladny, za jejíž vedení převzal plnou hmotnou odpovědnost. Tyto dvě zmíněné funkce, tedy starosta a místostarosta, tvoří strukturu obecního úřadu ve Valašských Příkazech. Obec není zřizovatelem žádné příspěvkové organizace. Prosazování návrhů a schvalování rozpočtu probíhá na základě hlasování všech zastupitelů systémem prosté většiny.

4.5 Kulturní vyžití

V obci se nachází kulturní dům, který poskytuje zázemí pro nejrůznější příležitosti, ať už jde o koncerty, plesy, slavnosti nebo jakékoliv jiné akce tohoto typu, které se zde pravidelně v průběhu roku konají. Kromě toho v obci působí také Svaz žen, který organizuje akce pro ty nejmenší. Na své si přijdou i starší občané, pro které obec každoročně pořádá setkání důchodců. V uplynulých letech zde také proběhly oslavy založení dobrovolného hasičského sboru, či výročí obce a v obou případech se tyto akce setkaly s velkým úspěchem a hojnou účastí občanů, nejen těch místních. Proto se budou v pravidelných intervalech opakovat i nadále. Asi nejoblíbenějšími společenskými událostmi však stále zůstávají fotbalová utkání místního klubu FC Valašské Příkazy a hasičské soutěže pořádané také místním sborem dobrovolných hasičů.

4.6 Sportovní příležitosti

Na území obce je sportovní areál skládající se z fotbalového hřiště a tenisového kurtu. Tenisový kurt díky svému hrazení v zimě slouží také jako kluziště a vhodná plocha pro lední

⁵⁶ Sčítání lidu, domů a bytů: Sestavení vlastní tabulky. ČSÚ [online]. Praha: Český statistický úřad, 2008-2010 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=podle-tematu&tu>

hokej. Jsou na něm nainstalovány i koše pro basketbal. Pro nejmenší občany jsou vybudována dvě dětská hřiště. Okolní kopce a terén nabízí v zimě vhodné podmínky pro lyžaře či běžkaře, nebo jízdu na horském kole v létě. Pro fanoušky motosportu je zde také soukromá motocrossová trať.

4.7 Turistika a cestovní ruch

Územím obce, nebo jeho nejbližším okolím, probíhá několik značených turistických tras. Lze se dostat například do rekreačního střediska Královec, kde se nachází i rozhledna s působivým výhledem na okolní hory a odkud je možné dohlédnout až na slovenskou Malou Fatru (<http://www.kralovec.cz/>), na Vařákovy paseky či Ploštinu, což jsou bývalé horské osady vypálené za druhé světové války nacisty (Ploštiny byly prohlášeny za národní kulturní památku - <http://www.muzeum-zlin.cz/cs/objekty/nkp-plostina/>). Dále je možné navštívit město Valašské Klobouky s mnoha historickými památkami, obce Horní Lideč (s ručně vyřezávaným pohyblivým betlémem) a Lidečko (s proslulými Čertovými skalami), nebo lze prostě jen objevovat krásu CHKO Beskydy, jejíž území začíná právě zde.

4.8 Občanská vybavenost

Je nutné říci, že po této stránce je v obci naprostý nedostatek zařízení běžné potřeby tohoto typu. Kromě malé prodejny se smíšeným zbožím nebo hostince zde už nenacházíme mnoho jiných zařízení sloužících k uspokojení běžných potřeb občanů. Naštěstí ale všechny tyto potřebné objekty a instituce byly soustředěny v okolních vesnicích a městech, a vzhledem k jejich blízkosti a dobré dopravní obslužnosti to nemusí být výraznou překážkou či nedostatkem obce.

4.9 Ostatní

V budově bývalého obecního úřadu je větší zasedací místnost využitelná např. ke vzdělávacím účelům (přednáškám, školením apod.) či oslavám. Najdeme zde také kapličku, ve které se několikrát do roka konají bohoslužby. Příznivce slivovice zase potěší možnost destilace jejich ovocného kvasu v místní historické a tradiční pálenici, která má svůj věhlas daleko za hranicemi obce a kde se nepřetržitě pálí už od roku 1750.

Shrnutí:

Obyvatelstvo obce je poměrně vzdělané a ve srovnání s městem Zlín je téměř na stejné vzdělanostní úrovni (malý rozdíl lze pozorovat pouze v oblasti vysokoškolského vzdělání, kde město Zlín dosahuje výsledku 16% oproti 9% ve Val. Příkazech, a středního vzdělání s vyučením, kde je tento poměr opačný, 32% oproti 43%). To je samozřejmě dáno i strukturou pracovních příležitostí, které se v daných oblastech různí, a při kterých jsou na uchazeče kladeny i rozdílné požadavky v úrovni jejich vzdělání.

Nezaměstnanost dosažitelných uchazečů dosahuje poměrně vysoké hodnoty, která atakuje hranici 20%, a i když je v porovnání se situací v nejbližších obcích podobná, v porovnání s městem Zlín je téměř dvojnásobná.

Kulturní úroveň a možnosti sportovního vyžití jsou typicky venkovské, tzn., nenajdeme zde kino, divadlo ani jiná podobná zařízení, nejsou zde ani žádná specializovaná sportoviště na vyšších úrovních jako je tomu u větších obcí a měst.

Výhodou však může být poloha obce v této oblasti, právě kvůli turistickému potenciálu, který je zde poměrně výrazný. Bohužel se ho zatím ale nedaří příliš využívat. I když už první kroky byly učiněny a je vidět určitý posun kupředu, celý region v této oblasti pořád značně zaostává. Pozitivně lze hodnotit např. propagaci této oblasti v různých tiskovinách, novinových člancích, propagačních materiálech, multimediálních prostředcích apod., nebo také vybudování ubytovny v obci a tím i vytvoření zázemí a odrazového bodu pro případné turisty.

Vzhledem k nízkému počtu obyvatel a tím i nerentabilitě provozu určitých zařízení je zde velmi nízká úroveň občanské vybavenosti, která dosahuje hodnoty téměř nula. Jak už ale bylo řečeno, není to nepřekonatelným problémem. A to hlavně z toho důvodu, že se obec nachází na hlavním tahu železnice i silnice, do blízkých okolních obcí existují dobrá a pravidelná spojení a tím je tento nedostatek zčásti vykompenzován.

5 HOSPODAŘENÍ OBCE A ANALÝZA FINANCOVÁNÍ

Tato část práce se zabývá samotnou analýzou financování obce Valašské Příkazy.

5.1 Analýza majetku obce a zdrojů jeho financování

Ke dni 31.12.2012 byl v obci evidován majetek v celkové výši asi 20,14 mil. Kč ve struktuře uvedené v aktivech rozvahy obce za tento rok. Od roku 2001, kdy byl evidován majetek ve výši 9,21 mil. Kč, došlo k navýšení aktiv o více než 10,93 mil. Kč, což představuje asi 119% nárůst aktiv mezi těmito lety.

5.1.1 Přehled aktiv

Tabulka 2: Přehled majetku obce uvedeného v aktivech rozvahy [Kč]⁵⁷

AKTIVA	20 142 372
Stálá aktiva	19076102
Dlouhodobý hmotný majetek	17892102
Pozemky	2448145
Stavby	14545607
Samostatné movité věci	592700
Nedokončený DHM	280650
Poskytnuté zálohy na DHM	25000
Dlouhodobý finanční majetek	1184000
Oběžná aktiva	1066270
Krátkodobé pohledávky	154750
Krátkodobý finanční majetek	911520

Nejvýraznější položkou majetku obce jsou podle uvedené tabulky (Tab. 2) **stavby**, které tvoří až 72% celkové hodnoty majetku. Skrývají se za nimi obecní dvojdomky, byty, budova bývalé mateřské školy (dnes sloužící rovněž pro bytové účely), dále kulturní dům, požární zbrojnice, chodníky a kanalizace, různé místní komunikace, dopravní mosty, autobu-

⁵⁷ Interní dokumenty obce Valašské Příkazy za rok 2012 (rozvaha, výkaz zisku a ztráty, evidence majetku). Vlastní zpracování.

sové zastávky apod. Většinu této hodnoty představují právě zmíněné byty, domy a také potřebná infrastruktura a inženýrské sítě pro nově vznikající stavební obvody v obci. Míra odepsanosti staveb se pohybuje okolo 31%.

Pozemky jsou tvořeny především zastavěnými plochami, lesními pozemky a také ornou půdou, na jejíž části se (ve výměře asi 0,25 ha) nachází soukromá fotovoltaická elektrárna.

Oběžná aktiva představují pouze 5,3% podíl na celkových aktivech obce a skládají se z krátkodobých pohledávek (především poskytnuté zálohy, méně pak pohledávky za odběrateli či jiné pohledávky z hlavní činnosti) a z krátkodobého finančního majetku (prostředky na běžném účtu územních samosprávných celků).

Pod položku **samostatné movité věci a soubory movitých věcí** je zařazena především technika sloužící k údržbě obecní zeleně a v zimě k odklízení sněhu. Dále sem patří například bezdrátový rozhlas nebo rychlostní radar, který je v obci umístěn. Tento majetek tvoří asi 2,9% celkových aktiv. Odepsanost tohoto majetku se pohybuje na úrovni 20%.

Drobný dlouhodobý majetek zahrnuje především vybavení jednotlivých obecních budov (obecního úřadu, hasičské zbrojnice, zasedací místnosti, kulturního domu apod.), dále vybavení dětských hřišť, sportovní náradí nebo třeba také obecní insignie. Tato aktiva byla v uplynulém roce 2012 zcela odepsána, ale na začátku tohoto roku měla účetní hodnotu téměř 831 tis. Kč.

Dlouhodobý finanční majetek tvoří 5,9% celkových aktiv a v rozvaze je tato položka označena jako ostatní dlouhodobý finanční majetek.

5.1.2 Přehled pasiv

Tabulka 3: Přehled zdrojů krytí majetku uvedených v pasivech rozvahy [Kč]

PASIVA		20 142 372
Vlastní kapitál		19986156
Jmění účetní jednotky		17246213
Výsledek hospodaření		2739940
Cizí zdroje		156213
Krátkodobé závazky		156213

Na první pohled je patrné, že co se týče uplynulého roku (ale i let předchozích), obec k financování svých činností používala téměř výhradně vlastních zdrojů (Tab. 3). Menší nové cizí zdroje jsou až z jedné poloviny tvořeny položkou rozvahy **dohadné účty pasivní** (49% CZ) a obsahují zatím nevyfakturované služby od různých dodavatelů. Menší část celkových cizích zdrojů potom tvoří **závazky vůči zaměstnancům** (27% CZ) a vůči **institucím sociálního a zdravotního pojištění** (11% CZ).

Do **jmění účetní jednotky** patří především bezúplatně přešlý DHM od zřizovatele (státu) a tvoří 85,6% všech pasiv. **Výsledek hospodaření** představuje zbylou část pasiv a skládá se z VH běžného období (16,6%) a z nerozděleného zisku minulých let (zbývajících 83,4%).

Zadluženost obce za rok 2012 byla tedy podle těchto údajů a podle výpočetního vztahu

$$\text{zadluženost} = \frac{\text{CZ}}{\text{Aktiva}}$$
 přibližně 0,78%. Je to hodnota velmi nízká a nepředstavuje tak žádn

né riziko pro případné zhoršení likvidity obce. Ke svému financování navíc obec nepoužívá cizí úročený kapitál a ukazatel dluhové služby je tedy v analyzovaných letech 0%.

Shrnutí:

Mnoho z budov a pozemků (nebo jejich částí) obec pravidelně pronajímá a takto získaný příjem potom tvoří poměrně výraznou položku celkových výnosů jejího běžného hospodaření. Jedná se zde o částku asi 572 000 Kč za uplynulý rok, což představuje téměř 20% podíl na celkových výnosech a je tak po výnosech ze sdílených daní a poplatků jejich druhou nejvýraznější položkou.

Pozitivně lze také hodnotit postupně se navyšující investice do budování inženýrských sítí a infrastruktury především pro nově vznikající stavební obvody, což má za následek přilákání nových zájemců o bydlení a o usídlení se v této obci.

Majetek se zdá být využíván poměrně efektivně. Pokud do něj bylo investováno (ať už rekonstrukce, opravy nebo technické zhodnocení), již předem byl znám účel jeho budoucího využití a také možnosti jeho ekonomické návratnosti (např. opět v podobě pronájmu třetí straně, či dosaženými úsporami).

Dluh obce tvoří jen zanedbatelnou část celkových finančních zdrojů, což přispívá ke zdravému a vyrovnanému hospodaření, které není zbytečně zatěžováno platbami jistin splátek a jejich úroků.

5.2 Analýza financování obce za jednotlivá léta

Aby nedocházelo ke zkreslování celkové výše přijatých i vydaných prostředků, budou pro účely této analýzy používány konsolidované výkazy, tedy výkazy neovlivněné neefektivními příjmy či výdaji peněžních prostředků prováděnými pouze mezi jednotlivými účty dané účetní jednotky.

Je důležité poznamenat, že schválený návrh rozpočtu se může od závěrečného účtu výrazně lišit. Je to dáno především tou skutečností, že v době plánování příjmů a výdajů pro účely rozpočtu není ještě zcela známa celková výše budoucích přijatých dotací a transferů či výše odprodávaného DHM. Může však také nastat určitá nečekaná událost, se kterou se obec bude muset v rozpočtu nějakým způsobem vyrovnat a to pak zákonitě vede k jeho pozměnění, ať už navýšení či snížení výdajů a příjmů v jednotlivých kapitolách rozpočtu.

5.2.1 Vývoj hospodaření obce v období mezi lety 2001–2012

Tabulka 4: Vývoj hospodaření obce v letech 2001–2012 [Kč]⁵⁸

Položka/Rok	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Příjmy	2710940	2580390	5005390	3723540	2624520	3478700
Výdaje	2545290	2571230	4271560	3930080	1811950	2401500
Saldo	165650	9160	733830	-206540	812570	1077200

Položka/Rok	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Příjmy	5479710	3008500	4524100	7236440	3045220	2956300
Výdaje	6652630	3687040	4834250	6593550	3831890	2525800
Saldo	-1172920	-678540	-310150	642890	-786670	430500

Z uvedeného přehledu vývoje hospodaření obce v jednotlivých letech (Tab. 4) lze vypočítat, že v letech 2004, 2007, 2008, 2009 a 2011 byl konečný účet deficitní. A to i přesto, že schválené rozpočty pro tato léta byly navrženy jako vyrovnané. Při hlubší analýze a

⁵⁸ Účetní výkazy obce Valašské Příkazy (schválené rozpočty, závěrečné účty, výkazy fin 2-12 M, rozpočtová opatření, hodnocení plnění rozpočtu)

zkoumání příčin této skutečnosti lze dospět k závěru, že důvodem byly vesměs objektivní příčiny. V roce 2007 se v obci budovala nová pozemní komunikace pro stavební obvod „Za dráhou“ a rozdíl ve výdajích oproti rozpočtu činil zhruba 1,2 mil. Kč.

V roce 2008 byly největší rozdíly v položkách výdajů „veřejná zeleň a vzhled obce“, „požární ochrana“ a „ostatní činnosti“, kde v prvním případě byl rozdíl oproti plánovanému rozpočtu asi 260 tis. Kč, ve druhém asi 60 tis. Kč a ve třetím pak přibližně 250 tis. Kč.

Rozpočtové změny v roce 2009 byly do značné míry velmi podobné těm z roku 2007. Opět se budovala nová pozemní komunikace v souvislosti s rozšířením stavebního obvodu „Za dráhou“ a rozdíl oproti plánovaným výdajům činil asi 800 tis. Kč. Další výraznou změnu doznala položka rozpočtu „kultura“ do které se oproti původnímu plánu investovalo navíc 1,2 mil. Kč. To souviselo s opravou kulturního domu. Provádělo se zateplení vnější obálky budovy, instalace solárního ohřevu vody a celková rekonstrukce interiéru. Poslední výraznější změna rozpočtu byla způsobena navýšením prostředků pro úpravu obecní zeleně, v celkové výši cca 170 tis. Kč.

Nejvýraznější změnou oproti schválenému rozpočtu bylo v roce 2011 navýšení výdajů položky „bytové hospodářství“. V tomto roce probíhala rekonstrukce bývalé mateřské školy, v jejíž prostorách se budovaly nové obecní byty. Celkové navýšení představovalo částku asi 1,6 mil. Kč.

V ostatních analyzovaných letech se podařilo vytvořit přebytkové rozpočty a tím i volné finanční prostředky pro další plánované investiční aktivity obce.

Shrnutí:

Deficitní rozpočet tedy nemůžeme bez podrobnějšího studování příčin navýšení výdajů nebo snížení příjmů automaticky považovat za obraz špatného hospodaření. Může to naopak symbolizovat aktivní snahu obce a jejích zastupitelů o všestranný rozvoj obce, např. skrze budování nových bytů či společenských prostor, úpravu vzhledu obce a zlepšování životních podmínek, rozvoj kulturního života a sportovního vyžití apod. Důležité je však při překročení rozpočtových možností obce pamatovat i na plánované běžné či investiční záměry v budoucnu a neohrozit tak jejich realizaci nutností splácet vytvořené schodky financování.

5.2.2 Rozpočet pro rok 2001

V roce 2001 měla obec celkem 231 obyvatel a pro svou činnost sestavila následující rozpočet. Ten je porovnán se skutečným stavem na konci účetního období, včetně jeho % plnění.

Tabulka 5: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2001 [Kč]

ROZPOČET 2001	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	970000	970000	1096180	113,01%
Nedaňové příjmy	225000	225000	465730	206,99%
Kapitálové příjmy	180000	180000	814420	452,46%
Přijaté dotace	103000	103000	334610	324,86%
PŘÍJMY CELKEM	1478000	1478000	2710940	183,42%
Běžné výdaje	1108000	1108000	1035895	93,49%
Kapitálové výdaje	370000	370000	1509395	407,94%
VÝDAJE CELKEM	1478000	1478000	2545290	172,21%

Analýza příjmů:

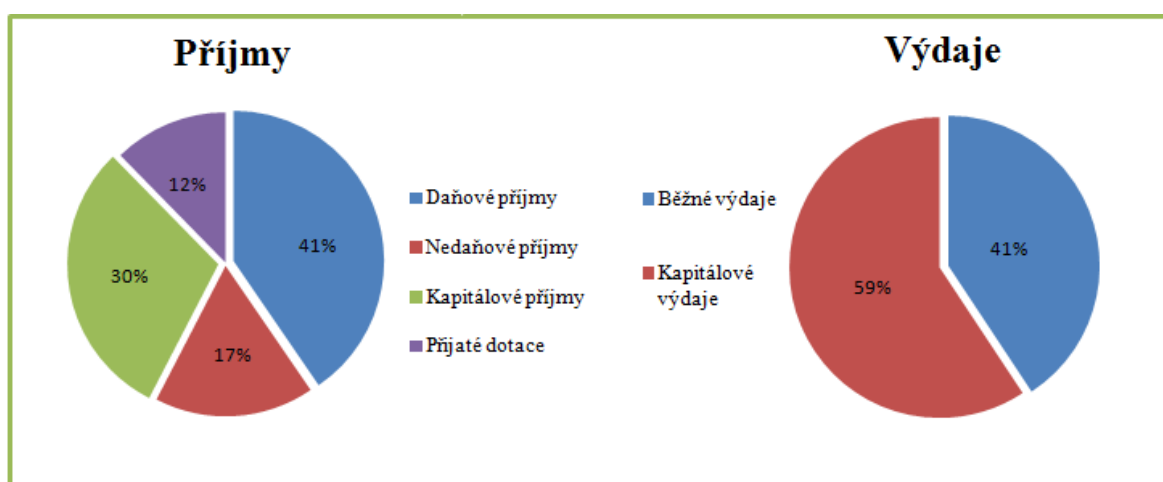
Nejvýraznější položkou příjmů do obecního rozpočtu jsou tzv. **daňové příjmy**, které představují jejich **40,4%** část. Tyto příjmy jsou tvořeny následujícími dílčími příjmy (procentní podíl na daňových příjmech uveden v závorce): Obecné daně ze zboží a služeb v tuzemsku (34,7%), Daně z příjmů fyzických osob (29,8%), Daně z příjmů právnických osob (20%), Daně z majetku (12,7%), Místní poplatky z vybraných činností a služeb (2,6%), ostatní (0,2%).

Nedaňové příjmy tvoří **17,2%** část celkových příjmů a řadí se mezi ně tyto položky: Příjmy z pronájmu majetku (51,5%), Příjmy z vlastní činnosti (45,1%), Výnosy z finančního majetku (3,1%), ostatní (0,3%).

Kapitálové příjmy zaujmají **30%** podíl na celkových příjmech. Do této skupiny patří Příjmy z prodeje dlouhodobého finančního majetku (61,4%) a Příjmy z prodeje dlouhodobého majetku kromě majetku drobného (38,6%).

Přijaté dotace plnily rozpočet v analyzovaném roce z **30,5%** a skládaly se z Investičních přijatých transferů od veřejných rozpočtů ústřední úrovně (59,8%) a Neinvestičních přijatých transferů od veřejných rozpočtů ústřední úrovně (40,2%).

Z uvedeného vyplývá, že kromě daňových příjmů, které jsou vždy základem příjmů rozpočtu, byly dalšími nejvýraznějšími položkami přijaté dotace a kapitálové příjmy. Kapitálový příjem značí, že došlo k prodeji některého z dlouhodobých aktiv. V tomto případě to byl odprodej majetkové účasti na jiné účetní jednotce a odprodej obecních pozemků. Jelikož se ale výše celkových aktiv do roku 2012 oproti roku 2001 několikanásobně zvýšila, nelze se k tomuto kroku vyjadřovat příliš negativně, a to i když jenom díky tomuto odprodeji bylo dosaženo přebytkového rozpočtu ve výši 165650 Kč.

Obrázek 12: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2001

Analýza výdajů:

Běžné výdaje tvořily v analyzovaném roce **40,7%** podíl na celkových výdajích. Zahrnují se sem výdaje běžné činnosti obce krátkodobého a pravidelného charakteru. Jejich podíl na běžných výdajích je opět uveden v závorce. Největší položku běžných výdajů tvoří Veřejná správa (přesněji Činnost místní správy a Zastupitelstva obcí, celkem s 37,3% podílem). Dále je to Ochrana životního prostředí a konkrétně pak Péče o vzhled obce a veřejnou zeleň a Nakládání s odpady (16,6%). Zbylá část výdajů je poměrně rovnoměrně rozložena mezi položky Komunální služby a územní rozvoj (např. veřejné osvětlení, údržba inženýrských sítí), Tělovýchova a zájmová činnost, Kultura a Vzdělávání a dohromady tvoří 31,2% část výdajů. Menší část (asi 3,3%) zaujímá Lesní hospodářství (pěstební činnost) a Průmysl (provoz místní komunikace – taktéž s cca 3%). Poslední položka také obsahuje nákup pohonných hmot a maziv, výdaje na cestovné apod.

Kapitálové výdaje představují zbylých **59,3%** celkových výdajích obce. Řadí se mezi ně především položka Veřejná správa (jedná se ale o jinou činnost místní a regionální správy

než tomu bylo v předchozím případě). Tato položka tvoří hned 72,4% kapitálových výdajů. Zbývá část, tedy asi 27,6%, obsahuje položky Bydlení, komunální služby a územní rozvoj (7,2%), kde se jedná o výstavbu inženýrských sítí, a Průmysl (20,4%), kde se jedná především o výstavbu nové pozemní komunikace.

Oproti plánovaným příjmům a výdajům schváleného rozpočtu došlo u některých položek závěrečného účtu k výrazným změnám. Největší rozdíl je vidět u položky kapitálové příjmy, které se zvýšily více než 4x. Jak již bylo řečeno, důvodem byl odprodej dlouhodobého majetku. Zároveň se ale zvýšily i kapitálové výdaje, a to také více než 4x. Zde byl důvodem nákup budovy a haly. Obci se také podařilo získat větší objem dotací, a to asi trojnásobný oproti očekávání, což je určitě pozitivní skutečnost.

5.2.3 Rozpočet pro rok 2002

Pro roky 2002-2004 nebyly bohužel v době zpracování této analýzy k dispozici schválené ani upravené rozpočty obce.

Tabulka 6: Závěrečný účet rozpočtu pro rok 2002 [Kč]

ROZPOČET 2002	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	x	x	1261460	x
Nedaňové příjmy	x	x	314420	x
Kapitálové příjmy	x	x	50640	x
Přijaté dotace	x	x	953870	x
PŘÍJMY CELKEM	x	x	2580390	x
Běžné výdaje	x	x	1622220	x
Kapitálové výdaje	x	x	949010	x
VÝDAJE CELKEM	x	x	2571230	x

Analýza příjmů:

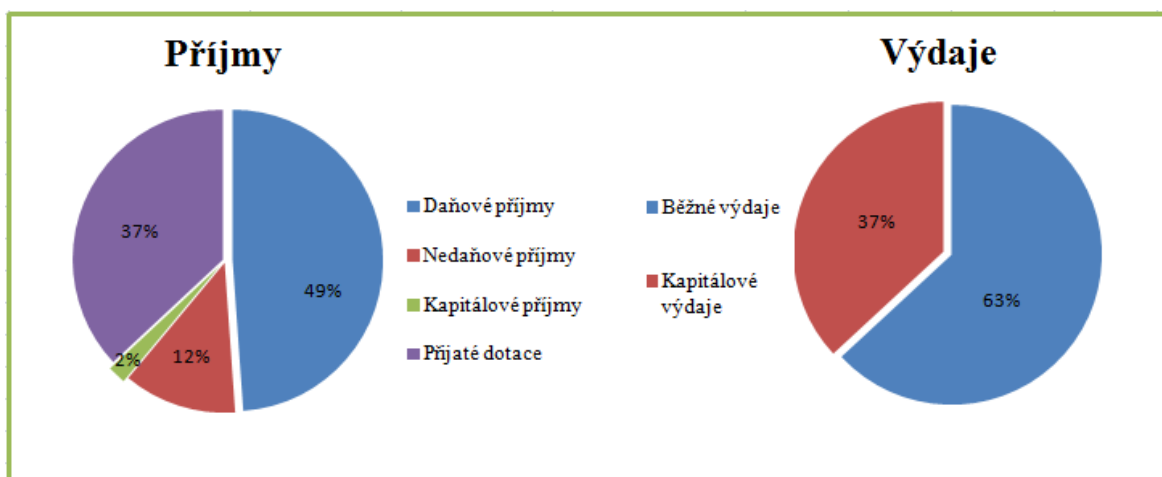
Nejvýraznější položkou příjmů do rozpočtu jsou v tomto roce opět **daňové příjmy**, které představují jejich **48,9%** část. Bližší rozbor položek této třídy příjmů je následující: Obecné daně ze zboží a služeb v tuzemsku (32,7%), Daně z příjmů fyzických osob (34,2%), Daně z příjmů právnických osob (21,0%), Daně z majetku (9,3%), Místní poplatky z vybraných činností a služeb (2,9%).

Nedaňové příjmy tvořily **12,2%** část celkových příjmů. Z toho největší podíl na nich měly Příjmy z pronájmu majetku (84,7%) a Příjmy z vlastní činnosti (11,4%). Ostatní příjmy této třídy byly zanedbatelné (4%).

Kapitálové příjmy byly v tomto roce jen velmi nízké a tvořily jen necelé **2%** celkových příjmů rozpočtu. Příjmy plynuly z prodeje akcií a prodeje menšího obecního pozemku.

Naopak **přijaté dotace** naplnily rozpočet v tomto roce téměř z **37%**. Jednalo se převážně o Investiční přijaté transfery od krajů a ze státního rozpočtu (83,9%) a také o Neinvestiční přijaté transfery od veřejných rozpočtů ústřední úrovně (16,1%).

Oproti předchozímu roku se podařilo získat více prostředků plynoucích do obecního rozpočtu ze zdanění fyzických osob a z výběru daně z přidané hodnoty. Rovněž se navýšil i objem získaných prostředků ze státních dotací.

Obrázek 13: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2002

Analýza výdajů:

Běžné výdaje tvořily v analyzovaném roce 2002 **63,1%** celkových výdajů. Zahrnují se sem výdaje běžné činnosti obce krátkodobého a pravidelného charakteru. Největší položku běžných výdajů tvoří Veřejná správa (přesněji Činnost místní správy a Zastupitelstva obcí), a to 52,1%. V tomto roce probíhaly volby do zastupitelstev územních samosprávných celků a Parlamentu ČR a výdaje na tuto činnost představovaly 7,1% výdajů na Veřejnou správu. Dalšími výraznými položkami běžných výdajů jsou Ochrana životního prostředí a konkrétně pak Péče o vzhled obce a veřejnou zeleň a Nakládání s odpady (8,8%), Tělovýchova a zájmová činnost (12,3%) a Průmysl (místní komunikace a silnice celkem s 10,7%). Zbylá část výdajů je rozdělena mezi položky Bydlení, komunální služby a územní rozvoj (4,5%),

Vzdělávání (4,9%), Kultura, církve a sdělovací prostředky (3,2%). Ostatní výdaje tvoří složky Bezpečnost, Zemědělství a lesy a Sociální věci.

Kapitálové výdaje představují zbylých **36,9%** celkových výdajů obce. V tomto roce byla nejvýraznější kapitolou těchto výdajů položka Bydlení, komunální služby a územní rozvoj, s celkem 96,6%. Probíhala výstavba a údržba inženýrských sítí (plynifikace obce). Zbylá část kapitálových výdajů byla určena pro Činnost místní správy.

5.2.4 Rozpočet pro rok 2003

Tabulka 7: Závěrečný účet rozpočtu pro rok 2003 [Kč]

ROZPOČET 2003	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	x	x	1603830	x
Nedaňové příjmy	x	x	313000	x
Kapitálové příjmy	x	x	304560	x
Přijaté dotace	x	x	2784000	x
PŘÍJMY CELKEM	x	x	5005390	x
Běžné výdaje	x	x	1246590	x
Kapitálové výdaje	x	x	3024970	x
VÝDAJE CELKEM	x	x	4271560	x

Analýza příjmů:

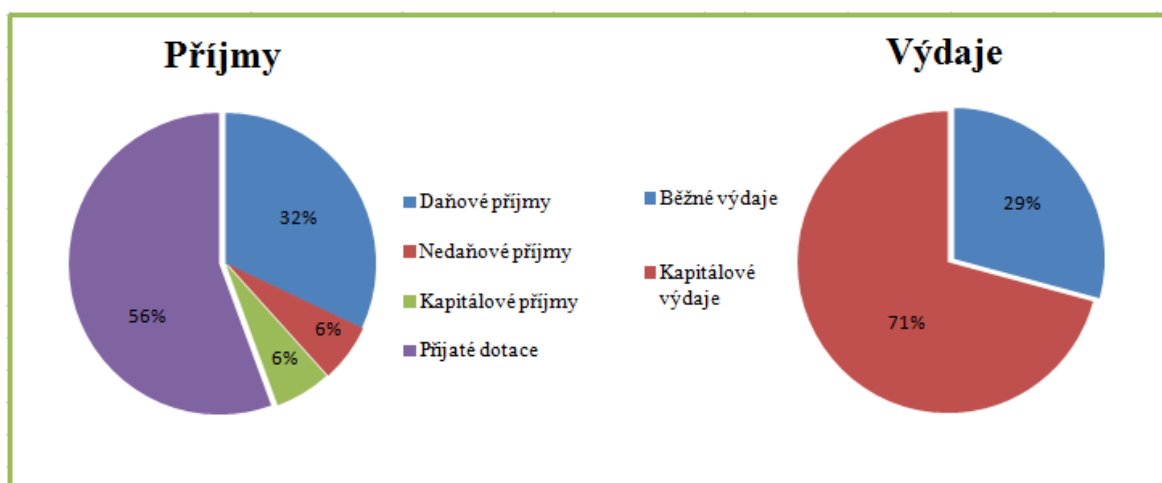
V tomto roce byly největší položkou příjmů do rozpočtu **přijaté dotace**. Tvořily **55,6%** celkových příjmů obce.

Daňové příjmy činily celkem **32,0%** podíl na celkových příjmech a opět se oproti předchozím letům podařilo v této části rozpočtu získat do něj výrazně více prostředků. Jednalo se především o prostředky plynoucí ze Zdanění příjmů fyzických osob (44,2%). Ostatní daně a místní poplatky zůstaly přibližně na stejné úrovni jako v předcházejícím roce.

Nedaňové příjmy tvořily pouze **6,3%** část celkových příjmů. Největší podíl na nich měly opět Příjmy z pronájmu majetku (69,7%), dále Příjmy z vlastní činnosti (10,0%), Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené (17,4%) a také Výnosy z finančního majetku v podobě přijatých úroků (2,9%).

Kapitálové příjmy se objemově rovnaly nedaňovým příjmům a na celkových příjmech se podílely **6,1%**. Obec odprodala část dlouhodobého majetku, konkrétně pak menší nepoužívanou nemovitost.

I když se počet obyvatel obce oproti předchozímu roku zvýšil (asi o 5 osob), i přesto se jedná o poměrně výrazný nárůst prostředků plynoucích ze zdanění fyzických osob. Důvodem může být lepší ekonomická situace obyvatel. Kladně se dá hodnotit i celkový objem získaných dotací, který několikanásobně převyšuje takto získané prostředky v minulých letech. Saldo rozpočtu v tomto roce skončilo v poměrně výrazném přebytku zhruba 730 tis. Kč.

Obrázek 14: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2003

Analýza výdajů:

Běžné výdaje tvořily v tomto roce **29,2%** celkových výdajů. Největší položku běžných výdajů představuje opět Veřejná správa (přesněji Činnost místní správy a Zastupitelstva obcí), a to 36,2%. V tomto roce také probíhaly volby do Parlamentu ČR, ale výdaje na tuto činnost byly zanedbatelné. Další výraznou položkou běžných výdajů byl Průmysl a konkrétně pak podkategorie Pozemní komunikace (25,8%), do které zařazujeme i nákup pohonných hmot, opravy a údržbu obecní techniky apod. Péče o vzhled obce a veřejnou zeleň a Nakládání s odpady tvořili 14,8%, Tělovýchova a zájmová činnost 8,4%, Vzdělávání 6,2%. Zbylá část výdajů byla rozdělena mezi položky Bydlení, komunální služby a územní rozvoj, Kultura, církve a sdělovací prostředky, Zemědělství a lesy a Bezpečnost a sociální věci.

Kapitálové výdaje představují zbylých **70,8%** celkových výdajů obce a jsou téměř ze 100% tvořeny položkou Bytového hospodářství – výstavbou nových obecních bytů.

5.2.5 Rozpočet pro rok 2004

Tabulka 8: Závěrečný účet rozpočtu pro rok 2004 [Kč]

ROZPOČET 2004	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	x	x	1592730	x
Nedaňové příjmy	x	x	879330	x
Kapitálové příjmy	x	x	960160	x
Přijaté dotace	x	x	291320	x
PŘÍJMY CELKEM	x	x	3723540	x
Běžné výdaje	x	x	1741100	x
Kapitálové výdaje	x	x	2188980	x
VÝDAJE CELKEM	x	x	3930080	x

Analýza příjmů:

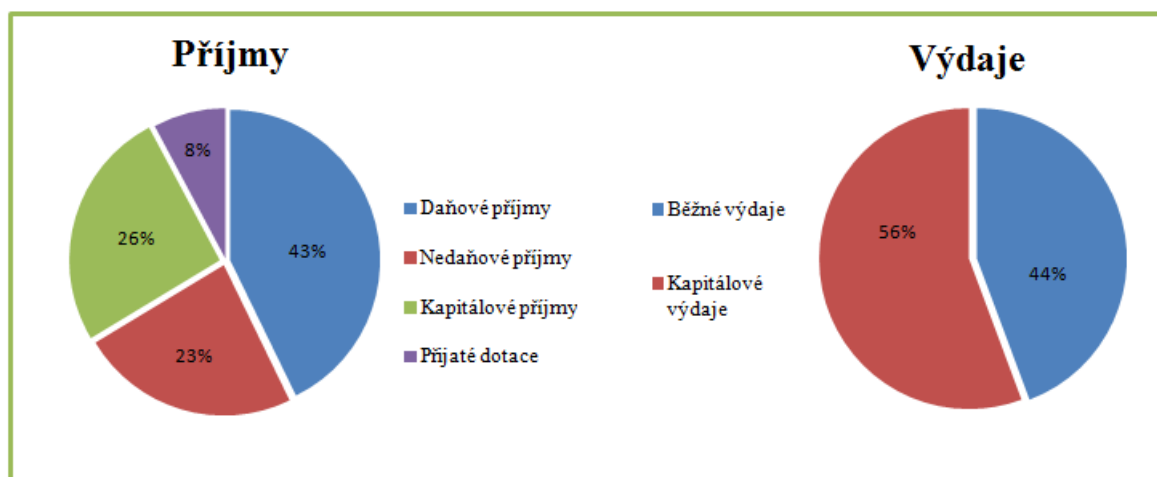
Daňové příjmy v tomto roce naplňovaly rozpočet z **42,8%**. Z toho Daně z příjmů fyzických osob 40,5%, Obecné daně ze zboží a služeb v tuzemsku 30,8%, Daně z příjmů právnických osob 20,9%, Daně z majetku 7,1% a Místní poplatky z vybraných činností a služeb necelé 1%.

Nedaňové příjmy tvořily **23,6%** část celkových příjmů. Z toho největší podíl na nich měly tzv. Přijaté vratky transferů předchozích let (47,7%). Dále Ostatní nedaňové příjmy (22,8%), Příjmy z pronájmu majetku (21,0%) a Příjmy z vlastní činnosti (7,6%).

Kapitálové příjmy byly v tomto roce poměrně vysoké a ve sledovaném období absolutně nejvyšší, s podílem **25,8%** na celkových příjmech rozpočtu. Tyto příjmy plynuly z prodeje dlouhodobého majetku – nemovitostí a pozemků.

Naopak **přijaté dotace** naplnily rozpočet v tomto roce jen ze **7,8%**.

I v tomto roce se daří držet výši příjmů ze zdanění fyzických osob a z daně z přidané hodnoty na podobné úrovni jako v minulém a předminulém roce. Počet obyvatel se přitom meziročně navýšil o 6 osob na stávajících 245.

Obrázek 15: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2004

Analýza výdajů:

Běžné výdaje činí **44,3%** celkových výdajů. Jejich největší položkou je Průmysl, který se na nich podílí ze 41,6%. Opět se jedná o výstavbu a údržbu pozemní komunikace, nákup pohonných hmot apod. Následuje položka Veřejné správy s 28,6% podílem na běžných výdajích. Zde se jedná především o platy zastupitelům (55,1% rozpočtu Veřejné správy) a Činnost místní správy (32,5%). V roce 2004 probíhaly volby do zastupitelstev samospráv a poprvé také do Evropského parlamentu. Výdaje s těmito volbami spojené představovaly asi 8,4% část celkových výdajů Veřejné správy. Ochrana životního prostředí (Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň a Nakládání s odpady) spolu s položkou Tělovýchova a zájmová činnost tvořili téměř shodně necelý 9% podíl na běžných výdajích. Zbylé výdaje byly rozloženy mezi položky Vzdělávání, Kultura, Bydlení a územní rozvoj, Zemědělství a lesy a okrajově pak Bezpečnost a Sociální věci.

Kapitálové výdaje představují zbývajících **55,7%** celkových výdajů obce. I v tomto roce byla nejvýraznější kapitolou těchto výdajů položka Bydlení, komunální služby a územní rozvoj, která zaujímala 85,1% část kapitálových výdajů. Jednalo se o Rozvoj bydlení a bytové hospodářství. Také rozšíření inženýrských sítí. Zbylou částí kapitálových výdajů byly výdaje na Veřejnou správu.

Saldo hospodaření je v tomto roce záporné, a to ve výši asi 206 tis. Kč. Důvodem je větší investiční činnost obce.

5.2.6 Rozpočet pro rok 2005

Tabulka 9: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2005 [Kč]

ROZPOČET 2005	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	1333000	1735000	1992760	114,86%
Nedaňové příjmy	274000	306000	338050	110,47%
Kapitálové příjmy	0	156000	410	0,26%
Přijaté dotace	93000	93000	293300	315,38%
PŘÍJMY CELKEM	1700000	2290000	2624520	114,61%
Běžné výdaje	1553000	2110000	1764590	83,63%
Kapitálové výdaje	647000	180000	47360	26,31%
VÝDAJE CELKEM	2200000	2290000	1811950	79,12%

Analýza příjmů:

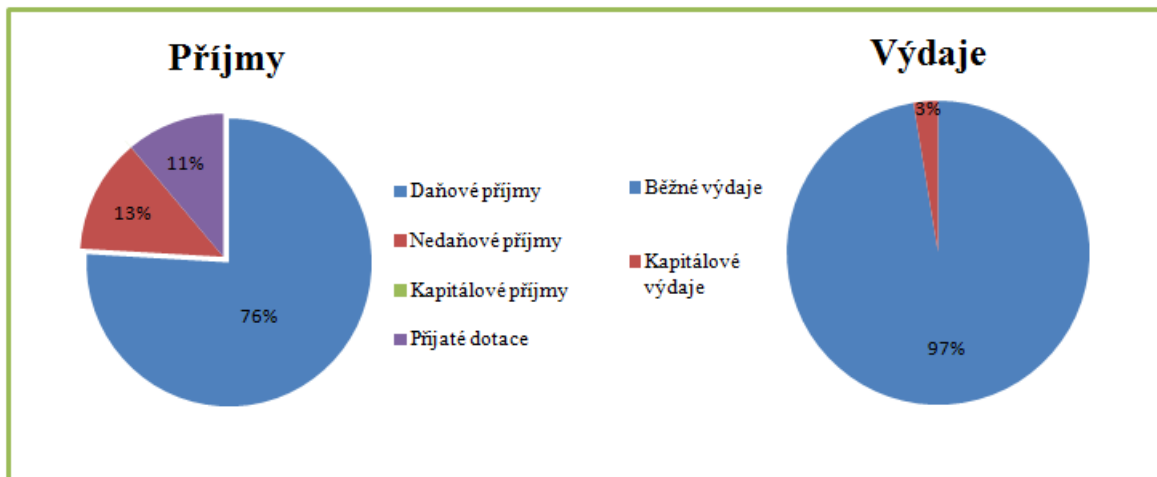
Největší položkou příjmů do rozpočtu v tomto roce jsou **daňové příjmy**. Ty se na příjmech podílely téměř ze **70%**. Opět je zde vidět vzestupná tendence příjmů ze Zdanění fyzických osob a z daní z přidané hodnoty. Ty se zvýšily i oproti očekávání v návrhu rozpočtu a na daňových příjmech se nakonec podílely celkem ze 73,3%. Mírný nárůst zaznamenal i příjem plynoucí ze Zdanění právnických osob, který tvořil 20,5% daňových příjmů. Zbylé příjmy plynuly do rozpočtu z Daně z majetku a z Místních poplatků.

Nedaňové příjmy znamenaly v tomto roce **12,9%** příjmů celkových. Příliš se ani nelišil odhad jejich výše v návrhu a především pak v upraveném rozpočtu. Největší zastoupení na nich měly Příjmy z vlastní činnosti, hlavně z prodeje zboží nakoupeného za tímto účelem (56,6%) a Příjmy z pronájmu majetku, především nemovitostí a pozemků (40,1%). Zbytek tvořily Výnosy z finančního majetku v podobě přijatých úroků.

Obci v roce 2005 do rozpočtu neplynul téměř žádný **kapitálový příjem**, a i když v upraveném rozpočtu s určitým příjmem počítáno bylo, nakonec k prodeji žádného dlouhodobého majetku nedošlo.

Ani **přijaté dotace** rozpočet obce v tomto roce příliš nevylepšily. Podílely se na příjmech pouze z 11,2% a společně s rokem 2004 se jedná o jejich nejnižší úroveň vůbec. Ani v návrhu rozpočtu se s dotacemi mnoho nepočítalo. Jejich výše měla být dokonce 3x nižší.

Mezi lety 2004 a 2005 dochází zatím k nejprudšímu nárůstu počtu obyvatel, o 26 osob. Tato skutečnost má samozřejmě vliv i na výši příjmů plynoucích do obecního rozpočtu z osobních i majetkových daní a z daní DPH.

Obrázek 16: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2005

Analýza výdajů:

Běžné výdaje, jak je vidět na předchozím obrázku (Obr. 17), představují téměř celou část výdajů obce v tomto roce. Přesněji se na nich podílí z **97,4%**. Nejvíce výdajů mířilo na zajištění Veřejné správy (41,4%) a na Pozemní komunikace (21,6%). Následovala Péče o vzhled obce a veřejnou zeleň a Nakládání s odpady, které představovaly 13,4% běžných výdajů, dále Komunální služby a územní rozvoj (7,5%), kde se jednalo především o výdaje na Územní plánování, Veřejné osvětlení a Údržbu inženýrských sítí. Tělovýchova a zájmová činnost tvořila na běžných výdajích podíl 6,2%. Zbylé výdaje byly rozděleny mezi Vzdělávání, Kulturu, Zemědělství a lesy a Sociální věci.

Kapitálové výdaje, jak už bylo naznačeno, netvořily v tomto roce významnou část výdajů. Jedinou položkou této skupiny byly výdaje na Činnost místní správy.

I přes výrazně menší příjmy z kapitálového majetku, nepřímých daní i dotačních titulů v tomto roce se podařilo obci vytvořit (alespoň v tomto analyzovaném období) jeden z nejvyšších přebytkových rozpočtů, který činil zhruba 812 tis. Kč. Samozřejmě to ale souvisí s minimální investiční činností obce v roce 2005, kdy se soustředila pouze na pokrytí výdajů běžných. V návrhu rozpočtu se sice počítalo s větší investiční činností, ale ani tak se nemělo jednat o žádné zásadnější aktivity.

5.2.7 Rozpočet pro rok 2006

Tabulka 10: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2006 [Kč]

ROZPOČET 2006	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	1451000	2019500	2249740	111,40%
Nedaňové příjmy	331000	391000	385920	98,70%
Kapitálové příjmy	100000	100000	0	0,00%
Přijaté dotace	104000	638500	843040	132,03%
PŘÍJMY CELKEM	1986000	3149000	3478700	110,47%
Běžné výdaje	1974000	2676500	2361350	88,23%
Kapitálové výdaje	1726000	782500	40150	5,13%
VÝDAJE CELKEM	3700000	3459000	2401500	69,43%

Analýza příjmů:

Daňové příjmy mají v tomto roce **64,7%** podíl na celkových příjmech a v analyzovaném období je to jejich nejvyšší hodnota. Dá se říci, že v tomto roce jejich výše kulminuje a v dalších letech už jen klesá či stagnuje. Tyto příjmy se zvýšily i oproti očekávání v návrhu rozpočtu. Největší podíl na nich měly opět příjmy plynoucí ze Zdanění příjmů fyzických osob (43,7%), které v tomto roce dosáhly v absolutní hodnotě nejvyššího objemu, a příjmy z Daní ze zboží a služeb (30,0%). Příjem plynoucí do rozpočtu ze Zdanění právnických osob zůstal oproti minulému roku na přibližně stejné úrovni a představoval 18,6% podíl na daňových příjmech. Příjem plynoucí z Daně z majetku tvořil 7% podíl na daňových příjmech a kromě roku 2010 dosahoval absolutně tento příjem v analyzovaném období nejvyšší hodnoty.

Nedaňové příjmy tvořily **11,1%** podíl na příjmech. Příliš se ani nelišil odhad jejich výše v návrhu a především pak v upraveném rozpočtu. Největší zastoupení na nich měly Příjmy z vlastní činnosti, především Příjmy z poskytování služeb a výrobků (54,8%). Příjmy z pronájmu majetku představovaly jejich 26,9% část. V tomto roce je však příjem z pronájmu výrazně nižší než v letech minulých a v analyzovaném období je dokonce absolutně nejnižší. Zbylé příjmy tvořily Výnosy z finančního majetku v podobě přijatých úroků a Přijaté pojistné náhrady.

Stejně jako v roce 2005, ani v tomto roce do rozpočtu neplynul žádný **kapitálový příjem**. V návrhu rozpočtu i v jeho upravené verzi se s určitým prodejem dlouhodobého majetku počítalo, ale z toho nakonec sešlo, nebo byl tento odprodej odložen do některého z příštích let.

Přijaté dotace tvořily na příjmech rozpočtu **24,2%** podíl. Oproti plánovaným příjmům došlo k jejich poměrně výraznému navýšení. Největší podíl na nich měly Investiční přijaté transfery od obcí.

Obrázek 17: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2006

Analýza výdajů:

Běžné výdaje opět, jak je vidět na obrázku (Obr. 18), představují téměř celou část výdajů. Podílí se na nich z **98,3%**. Největší část výdajů tvořily položky Veřejná správa, Bydlení, komunální služby a územní rozvoj (veřejné osvětlení apod.) a Průmysl (pozemní komunikace). Téměř shodně se na provozních nákladech podílely 24,6%. Tělovýchova a zájmová činnost tvořila na běžných výdajích podíl 6,2%. Zbylé výdaje patřily mezi Vzdělávání, Kulturu, Zemědělství a lesy, Bezpečnost a Sociální věci.

Kapitálové výdaje ani v tomto roce netvořily nijak významnou část výdajů a opět, jako v předešlém roce, se jednalo o výdaje na Činnost místní správy.

Jelikož byly výdaje tohoto rozpočtu naplněny jen z necelých 70% a zároveň neprobíhaly žádné investiční akce, skončilo hospodaření obce zatím rekordním přebytkem, a to ve výši více než 1 mil. Kč.

5.2.8 Rozpočet pro rok 2007

Tabulka 11: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2007 [Kč]

ROZPOČET 2007	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	1811000	1999000	2112670	105,69%
Nedaňové příjmy	600000	639000	721110	112,85%
Kapitálové příjmy	0	0	500	x
Přijaté dotace	1966000	2418600	2645430	109,38%
PŘÍJMY CELKEM	4377000	5056600	5479710	108,37%
Běžné výdaje	1527000	3975000	2738740	68,90%
Kapitálové výdaje	2850000	3877000	3913890	100,95%
VÝDAJE CELKEM	4377000	7852000	6652630	84,73%

Analýza příjmů:

Daňové příjmy se na celkových příjmech podílely **38,6%**. I když se tento poměr zdá být oproti předchozím letům nízký, skutečnost je jiná. Došlo zde jen ke zkreslení tohoto výsledku vlivem výše přijatých dotací v tomto roce. Naopak se jedná o jedno z nejvyšších inkas daňových příjmů ve sledovaném období. Skutečná výše příjmů na konci roku téměř odpovídala plánovaným příjmům ve schváleném i upraveném rozpočtu. Ani tento rok tomu nebylo jinak a největší podíl na daňových příjmech měly opět příjmy plynoucí ze Zdanění příjmů fyzických osob (39,0%), které byly svou výší na stejné úrovni jako ty v roce 2005. Příjmy z Daní ze zboží a služeb tvořily 33,5% daňových příjmů, příjem plynoucí do rozpočtu ze Zdanění právnických osob 22,1% a Daně z majetku potom tvořily 4,8% podíl.

Nedaňové příjmy tvořily **13,2%** celkových příjmů a byly v tomto roce jedny z nejvyšších v celém sledovaném období. Oproti schválenému rozpočtu se jejich výše příliš nezměnila. Největší podíl na nich měly Příjmy z vlastní činnosti, které byly v tomto roce v rámci sledovaného období absolutně nejvyšší, a to 42,6%. Příjmy z finančního vypořádání minulých let tvořily 27,8% nedaňových příjmů. Příjmy z pronájmu majetku byly tento rok v porovnání s jinými lety jedny z nejnižších a představovaly 23,5% část nedaňových příjmů. Zbylé příjmy pak tvořily Výnosy z finančního majetku v podobě přijatých úroků, které byly tento rok naopak nejvyšší ze všech sledovaných let.

Stejně jako v roce 2005 a 2006, ani v tomto roce do rozpočtu neplynul téměř žádný **kapitálový příjem** a nepočítalo se s ním ani v návrhu rozpočtu.

Přijaté dotace tvořily v příjmech rozpočtu **48,3%** část. Největší podíl na nich měly Investiční přijaté transfery ze státního rozpočtu. Společně s roky 2003 a 2010 se jedná o třetí výrazně nejvyšší příjem dotací do obecního rozpočtu.

Obrázek 18: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2007

Analýza výdajů:

Běžné výdaje činí v tomto roce celkem **41,2%** celkových výdajů. Nejvýraznějšími položkami těchto výdajů jsou Průmysl, Kultura a Veřejná správa, které se na nich podílí téměř shodně 20,5%. Výdaje na kulturu jsou v tomto roce druhé nejvyšší v celém sledovaném období. Absolutně nejvíce prostředku ze všech analyzovaných bylo v tomto roce přiděleno do kapitoly Tělovýchova a zájmová činnost (Využití volného času mládeže), celkem 13,0%. Došlo k vybudování tenisového kurtu a jeho zázemí, úpravě fotbalového hřiště a sezení pro diváky. Ochrana životního prostředí (Péče o vzhled obcí a veřejnou zeleň a Nakládání s odpady) spolu s položkou Bydlení, komunální služby a územní rozvoj tvořili shodně zhruba 9% podíl na běžných výdajích. Nejvíce prostředků za všechna zkoumaná léta bylo v tomto roce vloženo do oblasti Lesního hospodářství. Celkem se na běžných výdajích ale podílely jen z 2,3%.

Kapitálové výdaje představují zbývajících **58,8%** celkových výdajů obce. Nejvýrazněji je zde zastoupena kapitola Průmysl, a to 67,6%. Výdaje plynuly na vybudování nové pozemní komunikace a kanalizace části obce. S tím souvisela i Výstavba a údržba inženýrských sítí, která v tomto roce představovala 19,8% část kapitálových výdajů. Poprvé je v oblasti in-

vestičních výdajů zastoupena i položka Tělovýchova, a to z 12,7%. V tomto roce, jak už bylo zmíněno, probíhala rekonstrukce tenisového kurtu, pokládka nového povrchu a úpravy hřiště.

Saldo hospodaření bylo tohoto roku záporné, a to ve výši více než 1,27 mil. Kč. Důvodem jsou rozsáhlé investiční a stavební aktivity obce, které budou pokračovat ještě i v příštích letech. Tomu svědčí i to, že oproti plánovaným výdajům na běžné účely v upraveném rozpočtu došlo k jejich snížení téměř o třetinu, kdy tyto výdaje nebyly nakonec realizovány a přesunuty do dalších let.

5.2.9 Změna v rozpočtovém určení daní

Od roku 2001 do roku 2007 byly daňové příjmy ze sdílených i svěřených daní mezi obce rozdělovány podle zákona č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní samosprávným celkům a některým státním fondům následovně (Obr. 20):

Obrázek 19: Změny v rozpočtovém určení daní v letech 2001-2007⁵⁹

V této době existovalo celkem 14 velikostních kategorií, do kterých byly obce zařazovány a na základě kterých jim potom byly prostřednictvím určitého přepočítávacího koeficientu

⁵⁹ HAVLENA, Ondřej. Rozpočtové určení daní z pohledu obcí. In: *Matouš Havlena: Blog & CV* [online]. 01.03.2010 [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.havlena.net/ekonomie/rozpoctove-urceni-dani-z-pohledu-obci/>

přidělovány finanční prostředky do rozpočtu. To samozřejmě naráželo na problém, že tento způsob určování a přidělování daňových výnosů neodrážel skutečné potřeby obce ani skutečné náklady vynaložené na zajištění samostatné působnosti. Vznikaly velké, mnohdy nespravedlivé a neopodstatněné rozdíly při přerozdělování výnosů ze sdílených daní jednotlivým obcím, zvláště pak mezi jednotlivými velikostními kategoriemi, kdy měly obce tendenci „nakupovat“ občany a zlepšovat tak svoji finanční pozici.

Obec Valašské Příkazy patřila do 3. kategorie s počtem obyvatel od 201 do 300, pro kterou byl určen přepočítávací koeficient **0,5630**. Následně byla určena výše podílu na celkových sdílených daních podle tohoto vztahu:

prostý počet obyvatel x koeficient velikostní kategorie obce / \sum těchto součinů za ČR

Novela zákona o rozpočtovém určení daní s platností od 1.1.2008 zavádí do praxe pouze 4 velikostní kategorie obcí, nikoliv se skokovým, ale s klouzavým přechodem mezi jednotlivými velikostními kategoriemi. Navíc, aby nedocházelo ke zkruslování, byla z toho systému vyňata největší města (Praha, Brno, Ostrava a Plzeň), pro která byly vytvořeny speciální koeficienty.

Byla zavedena i nová kritéria pro určení podílu obce na sdílených daních. Kromě **prostého počtu obyvatel (3%)** přibyla ještě **katastrální výměra obce (3%)** a **násobek postupných přechodů mezi novými velikostními kategoriemi (94%)**. Těmto kritériím byly přiděleny různé váhy, které jsou uvedeny v závorkách. Navíc se zvýšil základ celostátního výnosu daní, ze kterého je procentem určován podíl obcí na sdílených daních, a to z 20,59% na současných 21,4%.

Podle nových pravidel obec Valašské Příkazy od roku 2008 do roku 2012 spadá hned do první kategorie s Koeficientem postupného přechodu 1,0000 a na hrubém státním výnosu sdílených daní se podle Vyhlášky č. 392/2007 Sb. MFČR ze dne 21.12.2007 podílí celkem **0,001514%**.⁶⁰

⁶⁰ Vyhláška MFČR č. 392/2007 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu daně z přidané hodnoty a daní z příjmů.

Jelikož se daňové příjmy na celkových příjmech obce Valašské Příkazy podílí 40-70%, bude zajímavé sledovat, jestli se příjmy v dalších letech od těch minulých výrazně liší.

5.2.10 Rozpočet pro rok 2008

Tabulka 12: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2008 [Kč]

ROZPOČET 2008	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	2096000	2102000	2171480	103,31%
Nedaňové příjmy	395000	431000	473080	109,76%
Kapitálové příjmy	1850000*	5000	58380	1167,60%
Přijaté dotace	0	270000	305560	113,17%
PŘÍJMY CELKEM	4341000	2808000	3008500	107,14%
Běžné výdaje	2361000	2960000	2577870	87,09%
Kapitálové výdaje	1980000	1820000	1109170	60,94%
VÝDAJE CELKEM	4341000	4780000	3687040	77,13%

*jedná se o zapojení rezerv minulých let

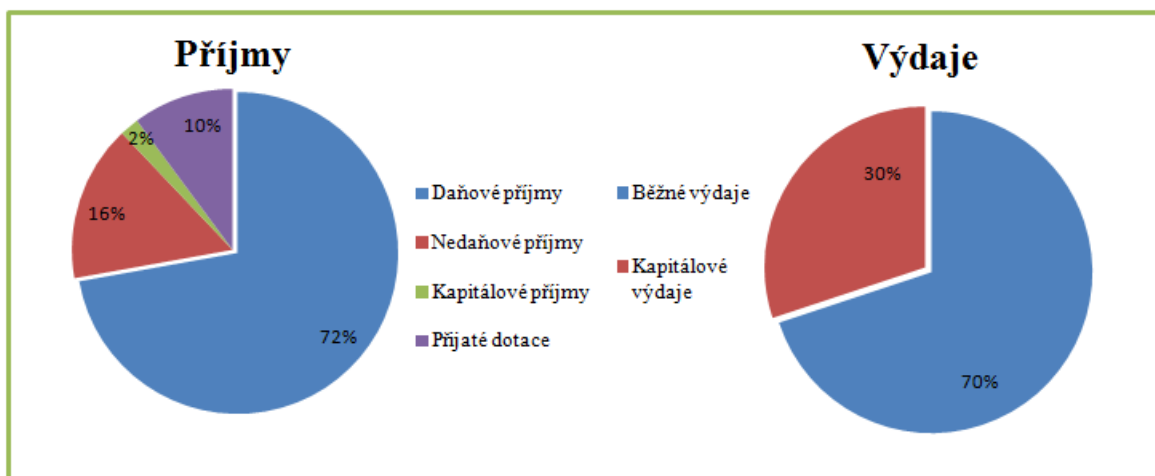
Analýza příjmů:

Daňové příjmy tvoří podle nových pravidel podíl na celkových příjmech **72,2%** a ve sledovaném období jsou druhými nejvyššími, hned po roce 2006. Skutečná výše příjmů na konci roku téměř odpovídala plánovaným příjmům ve schváleném i upraveném rozpočtu. Tento rok na nich měly největší podíl příjmy plynoucí z příjmů z Daní ze zboží a služeb (celkem 38,5%), které byly svou výší ve sledovaném období druhé nejvyšší, hned po roce 2010. Příjmy ze Zdanění příjmů fyzických osob tvořily 29,8% daňových příjmů. Příjem plynoucí do rozpočtu ze Zdanění právnických osob tvořil 27,1% a byl v tomto roce absolutně nejvyšší. Příjem z Daně z majetku byl naopak v tomto roce nejnižší ze všech sledovaných let a tvořil jen 3,4%.

Nedaňové příjmy tvořily **15,7%** celkových příjmů a svou výší byly velmi podobné těm z roku 2001. Největší podíl na nich měly Příjmy z vlastní činnosti, které byly ve sledovaném období po roce 2007 druhé nejvyšší, a příjmy plynoucí z Pronájmu majetku, které byly naopak jedny z nejnižších. Oproti schválenému rozpočtu se však příliš nelišily.

Kapitálové příjmy v tomto roce představovaly pouze **1,9%** část celkových příjmů. Jednalo se zde o prodej menšího pozemku či jeho části.

Přijaté dotace tvořily na příjmech rozpočtu **10,2%** podíl. Největší zastoupení na nich měly Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu. Je to jeden z nejnižších příjmů dotací.

Obrázek 20: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2008

Analýza výdajů:

Běžné výdaje činí v tomto roce celkem **69,9%** celkových výdajů. Nejvýrazněji je zde zastoupena položka Průmysl (38,6%), kde se opět jednalo o výstavbu či opravu pozemní komunikace a nákup pohonných hmot či údržbu techniky. Druhou největší položkou jsou výdaje na Veřejnou správu s 27,6%. Péče o vzhled obce a veřejnou zeleň a Nakládání s odpady zaujímají v tomto rozpočtu podíl na běžných výdajích celkem 16,3%, Tělovýchova a Vzdělávání téměř shodně po 4,7%. Zbylé prostředky běžných výdajů byly vynaloženy na Kulturu, Bydlení, Zemědělství a lesy a Bezpečnost, do jejíž kapitoly směřovalo v analyzovaných letech, společně s rokem 2010, zatím nejvíce prostředků. Bezpečnost však na nich představuje asi jen 3,2% podíl.

Kapitálové výdaje představují zbývajících **30,1%** celkových výdajů obce. Nejvýrazněji je zde zastoupena kapitola Komunální služby a územní rozvoj, a to 42,0%. Dále Průmysl s 27,7%, především za Odvádění a čištění odpadních vod, Tělovýchova a Veřejná správa a Péče o vzhled obce, kde se pravděpodobně jednalo o nákup zahradní techniky k udržování obecní zeleně.

Oproti plánovaným výdajům v rozpočtu došlo k jejich téměř čtvrtinové úspoře. I tak skončilo saldo hospodaření v záporných číslech, a to ve výši téměř 700 tis. Kč.

5.2.11 Rozpočet pro rok 2009

Tabulka 13: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2009 [Kč]

ROZPOČET 2009	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	1944000	1964000	1987240	101,18%
Nedaňové příjmy	431000	338000	343750	101,70%
Kapitálové příjmy	200000	200000	886350	443,18%
Přijaté dotace	947000	3310000	1306760	39,48%
PŘÍJMY CELKEM	3522000	5812000	4524100	77,84%
Běžné výdaje	1783000	2960000	3287630	111,07%
Kapitálové výdaje	1739000	1820000	1546620	84,98%
VÝDAJE CELKEM	3522000	4780000	4834250	101,13%

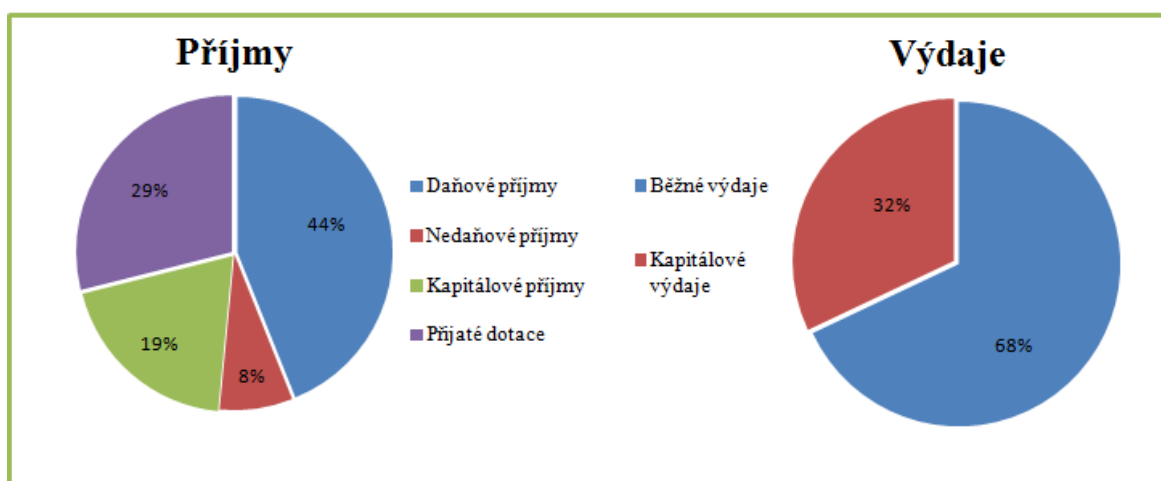
Analýza příjmů:

Daňové příjmy zde tvoří na celkových příjmech podíl **43,9%**. Stále jsou jedny z nejvyšších v celém analyzovaném období, ale v dalších letech výnosy z nich už jen klesají. O možných důvodech tohoto poklesu bude pohovořeno dále ve shrnutí analýzy financování. Skutečná výše příjmů na konci roku téměř přesně odpovídala plánovaným příjmům ve schváleném i upraveném rozpočtu. V tomto roce na nich opět měly největší podíl příjmy plynoucí z Daní ze zboží a služeb (celkem 38,6%), které od roku 2001 absolutně rostou. Jen v letech 2009 a 2011 došlo k jejich nepatrnému poklesu. Příjmy ze Zdanění příjmů fyzických osob se na daňových příjmech podílely z 35,4%. Příjem plynoucí do rozpočtu ze Zdanění právnických osob tvořil 18,5% daňových příjmů. Příjem z Daně z majetku se na daňových příjmech podílel ze 4,9% a dal by se tak označit za průměrný.

Nedaňové příjmy tvořily pouze **7,6%** celkových příjmů a svým objemem patřily spíše k těm nižším, podobně jako v letech 2002, 2003, 2005 a 2006. Největší podíl na nich měly Příjmy z vlastní činnosti a příjmy z Pronájmu majetku.

Po delším období tvoří část příjmů obce i **kapitálové příjmy**, a to z **19,6%**. Tyto příjmy jsou dokonce po roce 2004 druhými nejvyššími. Jednalo se o prodej pozemku a jiného dlouhodobého majetku. Oproti schválenému rozpočtu došlo k více než čtyřnásobnému navýšení tohoto majetku určeného k prodeji.

Přijaté dotace se na příjmech rozpočtu podílely z **28,9%**. Jednalo se především o Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu. Jak je však z tabulky vidět (Tab. 13), obec při plánování příjmů počítala s daleko většími prostředky poskytnutými ze státního rozpočtu. Mělo se jednat hlavně o dotaci EU – obnova venkova v celkové výši téměř 2,9 mil. Kč, která nakonec poskytnuta nebyla.

Obrázek 21: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2009

Analýza výdajů:

Běžné výdaje tvořily v tomto roce **68,0%** celkových výdajů. Nejvýrazněji je zde zastoupena položka Kultura (s celkem 44,3% podílem). To souvisí s celkovou rekonstrukcí kulturního domu v tomto roce. Jedná se o absolutně největší výdaj na tuto položku rozpočtu za všechny sledované roky a má spíše investiční charakter. Druhou nejvýraznější položkou jsou výdaje na Veřejnou správu s 25,6%, kde se jedná po roce 2002 o druhý největší výdaj na tuto oblast. Péče o vzhled obce a veřejnou zeleň a Nakládání s odpady zaujímají v tomto rozpočtu podíl na běžných výdajích celkem 11,1%. Tělovýchova, Vzdělávání, Bydlení a Průmysl se na běžných výdajích podílely podobně, a to asi 4,2%. Zbylé výdaje tvořilo Zemědělství a lesy a Bezpečnost. Do oblasti Bezpečnosti putuje od roku 2008 výrazně, až 6x více prostředků než v letech předešlých. Jedná se především o nákup drobné požární techniky a ochranných prostředků. I tak ale představuje jen 1,9% část běžných výdajů.

Kapitálové výdaje tvořily zbývajících **32,0%** celkových výdajů obce. Nejvýrazněji se na nich podílel Průmysl, celkem 92,4% a šlo o výstavbu nové pozemní komunikace, především parkovací plochy před kulturním domem a hřištěm. Společně s rokem 2010 je to vů-

bec nejvyšší výdaj na tuto položku. Zbylá část těchto výdajů patřila Komunálním službám a územnímu rozvoji.

5.2.12 Rozpočet pro rok 2010

Tabulka 14: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2010 [Kč]

ROZPOČET 2010	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	1797000	1933000	1872970	96,89%
Nedaňové příjmy	380000	559000	849870	152,03%
Kapitálové příjmy	193000	555000	681750	122,84%
Přijaté dotace	1900000	4072000	3831850	94,10%
PŘÍJMY CELKEM	4270000	7119000	7236440	101,65%
Běžné výdaje	2040000	2759000	2285040	82,82%
Kapitálové výdaje	2230000	4360000	4308510	98,82%
VÝDAJE CELKEM	4270000	7119000	6593550	92,62%

Analýza příjmů:

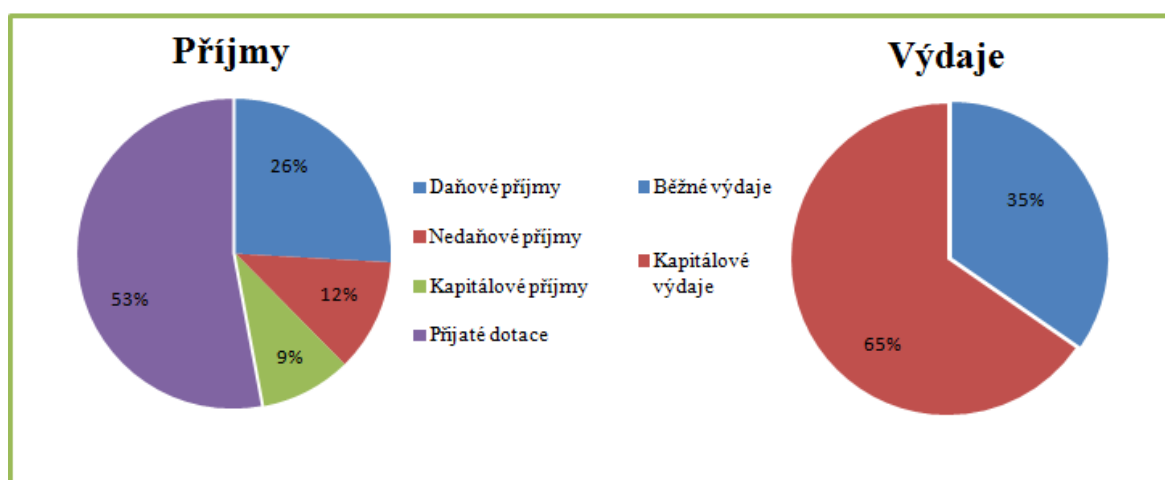
Daňové příjmy tentokrát tvoří jen **25,9%** celkových příjmů. A to díky výrazným dotacím v tomto roce. Skutečná výše příjmů na konci roku téměř přesně odpovídala plánovaným příjmům ve schváleném i upraveném rozpočtu. I v tomto roce na nich měly největší podíl příjmy plynoucí z Daní ze zboží a služeb (celkem 46,8%), navíc byly tohoto roku absolutně nejvyšší. Naopak příjmy ze Zdanění příjmů fyzických osob zaujímaly jen 26,1% a patřily tento rok k nejnižším za všechna sledovaná léta. Stejně tak příjem plynoucí do rozpočtu ze Zdanění právnických osob byl tohoto roku jeden z nejnižších a tvořil 15,7% celkových daňových příjmů. Souvisí to nejspíš s ekonomickou recesí a s velkou nezaměstnaností obyvatel obce. Příjem z Daně z majetku se na celkových daňových příjmech podílel z 9,5% a jeho absolutní výše byla tohoto roku největší. V roce 2010 došlo k dalšímu výraznějším nárůstu počtu obyvatel a také ke kolaudaci nově vystavěných domů v části obce „Za dráhou“.

Nedaňové příjmy tvořily **11,7%** celkových příjmů a svým objemem patřily k těm vyšším, podobně jako v letech 2004 a 2007. Největší podíl na nich měly Příjmy z Pronájmu majetku (33,5%) a Ostatní nedaňové příjmy jinde nezařazené (38,8%). Zbylé příjmy plynuly

Z vlastní činnosti a z Finančního vypořádání minulých let. Oproti schválenému rozpočtu se tyto příjmy zvýšily o více než polovinu.

Kapitálové příjmy se na celkových příjmech podílely z **9,4%**. Šlo o Příjmy z prodeje pozemků a Ostatního dlouhodobého majetku. Oproti schválenému rozpočtu došlo k více než čtvrtinovému navýšení těchto prostředků.

Přijaté dotace se na příjmech rozpočtu podílely **53,0%**. Jednalo se o Investiční i Neinvestiční přijaté transfery ze státního rozpočtu a státních fondů. V tomto roce byly dotace absolutně nejvyšší ze všech sledovaných let.

Obrázek 22: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2010

Analýza výdajů:

Běžné výdaje představovaly v tomto roce **34,7%** celkových výdajů. Nejvýrazněji je zde zastoupena položka Veřejná správa s 33,6%. Tento rok se opět konaly volby do Parlamentu ČR a do místních zastupitelstev. Podkapitola Veřejné správy s označením Zastupitelstva obcí (jedná se především o platy zastupitelům) měla společně s předchozím rokem absolutně nejvyšší hodnotu výdajů, které činily více než 58% celkových výdajů na Veřejnou správu. S 19,6% se na běžných výdajích podílela Péče o vzhled obce a veřejnou zeleň a Nakládání s odpady, což představovalo jejich doposud nejvyšší absolutní hodnotu. Průmysl a Pozemní komunikace se na běžných výdajích podílel 13,5%. Komunální služby a územní rozvoj (převážně veřejné osvětlení) tvořily 11,9% běžných výdajů. Tělovýchova, Vzdělávání a Kultura představovali na těchto výdajích přibližně shodně 5,6%. Zbylé výdaje pak patřily položkám Zemědělství a lesy a Bezpečnosti.

Kapitálové výdaje představují zbývajících **65,3%** celkových výdajů obce. Největším dílem, celkem 62,8%, se na nich podílela položka Bydlení a komunální rozvoj. V tomto roce započala rekonstrukce bývalé mateřské školky a přestavba její části na několik bytových jednotek, včetně nového obecního úřadu. Tyto práce pokračovaly ještě i v roce 2011 a částečně 2012. Po roce 2003, kdy byly budovány obecní dvojdomky, je to druhý největší výdaj na tyto účely. Asi z 28,1% se na zbylých výdajích podílel Průmysl a opět se jednalo o Pozemní komunikace.

V tomto roce se podařilo získat a využít velkého objemu dotací, což výrazně pomohlo vybudování nových tří bytů na místě bývalé mateřské školky.

5.2.13 Rozpočet pro rok 2011

Tabulka 15: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2011 [Kč]

ROZPOČET 2011	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	1992000	1889000	1845480	97,70%
Nedaňové příjmy	472000	534000	536730	100,51%
Kapitálové příjmy	0	60500	0	0,00%
Přijaté dotace	60000	1911500*	663010	34,69%
PŘÍJMY CELKEM	2524000	4395000	3045220	69,29%
Běžné výdaje	1724000	3505000	2489660	71,03%
Kapitálové výdaje	800000	1439000*	1342230	93,28%
VÝDAJE CELKEM	2524000	4944000	3831890	77,51%

*tyto položky nejsou konsolidované, procentní plnění rozpočtu tak nemusí zcela odpovídat skutečnosti

Analýza příjmů:

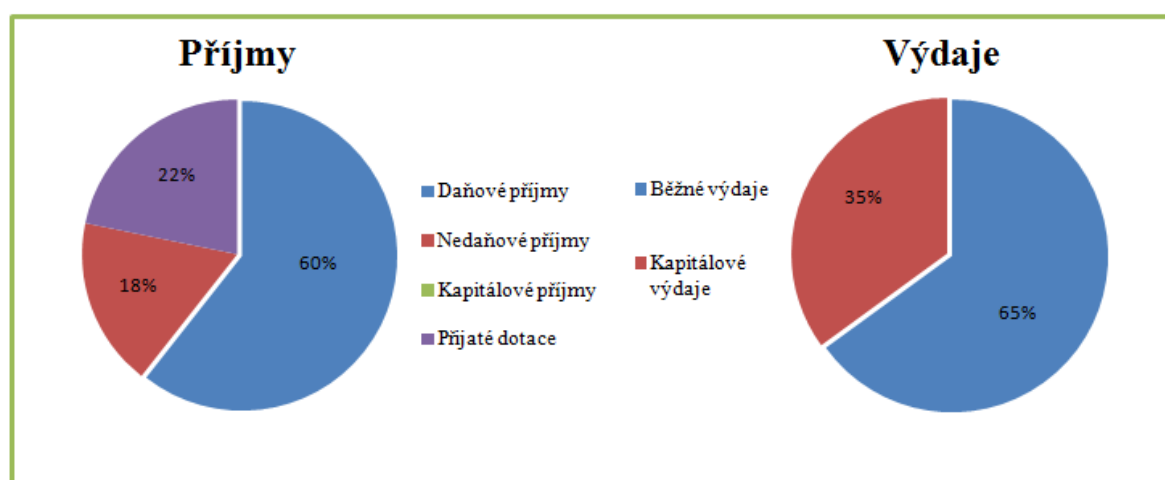
Daňové příjmy se na těch celkových podílí z **60,6%**. Skutečná výše příjmů na konci roku byla jen o málo menší než v upraveném rozpočtu. Největší podíl na nich měly příjmy z Daní ze zboží a služeb (celkem 44,7%), které byly tohoto roku ve sledovaném období třetími nejvyššími. Dále příjmy ze Zdanění příjmů fyzických osob, které představovaly 27,6% a které stejně jako minulý rok patřily k nejnižším za všechna tato sledovaná léta. I tady je možné vyzorovat působení ekonomické recese, která už trvá od roku 2009 až do současnosti. Příjem plynoucí do rozpočtu ze Zdanění právnických osob představoval 21,1% da-

ňových příjmů. Příjem z Daně z majetku se na celkových daňových příjmech podílel z 6,5% a lze ho označit za průměrný.

Nedaňové příjmy vytvořily **17,6%** podíl na celkových příjmech. Nejvýrazněji se na nich podílely Příjmy z pronájmu majetku, které tvořily jejich většinovou část (celkem 77,1%) a za uvedené období byly druhými nejvyššími.

S **kapitálovými příjmy** se letos v rozpočtu moc nepočítalo, na konci období byly nulové.

Přijaté dotace se na příjmech rozpočtu podílely z **21,8%**. Jednalo se hlavně o prostředky určené na výstavbu nového obecního úřadu.

Obrázek 23: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2011

Analýza výdajů:

Běžné výdaje představují v tomto roce **65,0%** celkových výdajů. Nejvýrazněji se na nich podílí položka Bydlení a komunální služby, celkem 45,9%. Většina těchto prostředků šla na Rozvoj bydlení a bytové hospodářství. Je to pokračování rekonstrukce a výstavby nových bytů na místě bývalé školky. V tomto roce jde o jejich absolutně nejvyšší hodnotu ze všech analyzovaných let. Veřejná správa se podílela 24,2%, Ochrana životního prostředí a Péče o vzhled obce 12,3%, Vzdělávání a Tělovýchova každá zhruba 5,1%, položky Kultura, Průmysl a Bezpečnost pak každá zhruba 2,3%.

Kapitálové výdaje představují zbývajících **35,0%** celkových výdajů obce. I tady je největší položkou kapitola Bydlení a bytové hospodářství, celkem se na nich podílí 42,0%. Podobný podíl na kapitálových výdajích tvoří i Veřejná správa. 16,5% výdajů pak připadá na Odvádění a čištění odpadních vod a na Pozemní komunikace.

5.2.14 Rozpočet pro rok 2012

Tabulka 16: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2012 [Kč]

ROZPOČET 2012	Schválený rozpočet	Rozpočet po změnách	Závěrečný účet	Plnění rozpočtu
Daňové příjmy	1928000	2032000	2137590	105,20%
Nedaňové příjmy	414000	447000	584510	130,76%
Kapitálové příjmy	68000	61000	60900	99,84%
Přijaté dotace	60000	191200	173300	90,64%
PŘÍJMY CELKEM	2470000	2731200	2956300	108,24%
Běžné výdaje	2070000	2436200	2231600	91,60%
Kapitálové výdaje	400000	295000	294200	99,73%
VÝDAJE CELKEM	2470000	2731200	2525800	92,48%

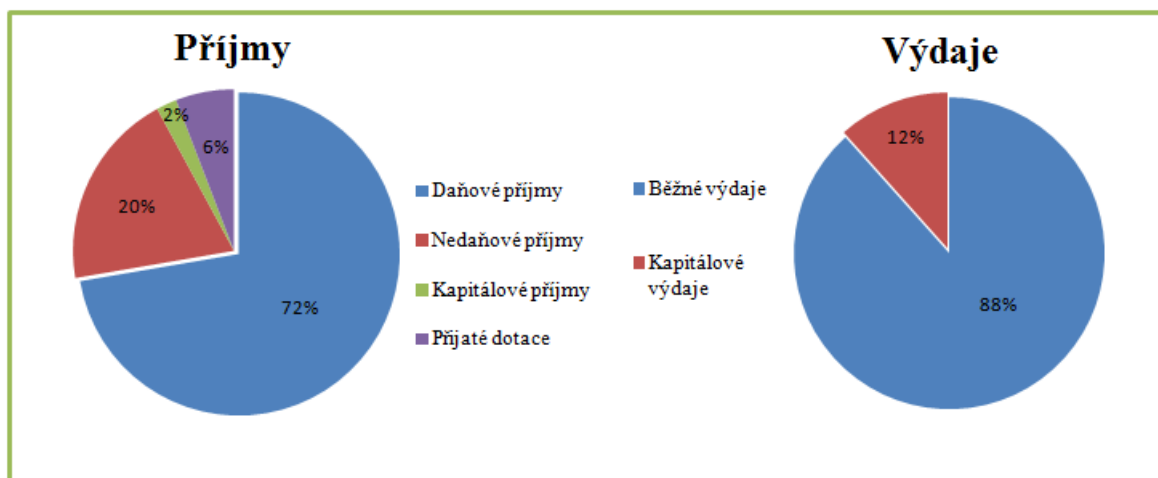
Analýza příjmů:

Daňové příjmy se v roce 2012 na těch celkových podílely z **72,3%** a absolutně šlo o jejich třetí nejvyšší úroveň, hned po letech 2006 a 2008. Největší podíl na nich měly opět příjmy plynoucí z Daní ze zboží a služeb a tvořily jejich 37,9% část. Dále příjmy ze Zdanění příjmů fyzických osob, které představovaly 28,7% daňových příjmů a které svou výší byly podobné těm z roku 2004. Příjem plynoucí do rozpočtu ze Zdanění právnických osob představoval 21,0% daňových příjmů a byl tak ve sledovaném období třetí nejvyšší. Příjem z Daně z majetku se na celkových daňových příjmech podílel z 10,5% a byl v uvedeném období vůbec nejvyšší. Souvislost to má s dokončením a zkolaudováním dalších domů, jejichž výstavba byla dokončena.

Nedaňové příjmy tvořily **19,8%** část celkových příjmů a byly o něco vyšší než ty v minulém roce. Nejvýrazněji se na nich podílely Příjmy z pronájmu majetku, které tvořily jejich většinou část. Celkem z 92,4%. Tyto příjmy byly ve sledovaném období vůbec nejvyššími a oproti roku 2001 se jednalo o jejich 125% nárůst. Tato skutečnost byla způsobena především pronajímáním obecních bytů, které se v tomto období postupně budovaly. Rozdíl mezi schváleným rozpočtem a závěrečným účtem je způsoben právě navýšením příjmů z pronájmu.

Kapitálovými příjmy v rozpočtu představovaly jen **2,1%** část a plynuly z Prodeje pozemků.

Přijaté dotace se na příjmech rozpočtu podílely pouze z **5,9%**. Jedná se o jejich absolutně nejnižší úroveň v celém sledovaném období.

Obrázek 24: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2012

Analýza výdajů:

Běžné výdaje představují v tomto roce většinu celkových výdajů, a to **88,4%**. Nejvýrazněji se na nich podílí položka Veřejná správa (38,3%), Bydlení a komunální služby (12,5%), Péče o vzhled obce a Nakládání s odpady (12,8%) a Bezpečnost (11,8%). Do položky bezpečnost (a hlavně pak do kapitoly Požární ochrana) putoval v tomto roce zatím nejvyšší objem prostředků, což má spojitost s částečnou rekonstrukcí požární zbrojnice a jejím novým vybavením. Tělovýchova se na běžných výdajích podílela 8,1%, Vzdělávání (odvody za žáky základní školy) 7,1% a Kultura 3,8%.

Kapitálové výdaje zauímají zbývajících **11,6%** celkových výdajů obce. Zde jsou největšími položkami kapitoly Bezpečnost a Požární ochrana a Bydlení, které se na nich podílí z více jak 75%. Zbylá část patří pod položku Průmysl a Veřejná správa.

5.3 Shrnutí analýzy financování obce Valašské Příkazy

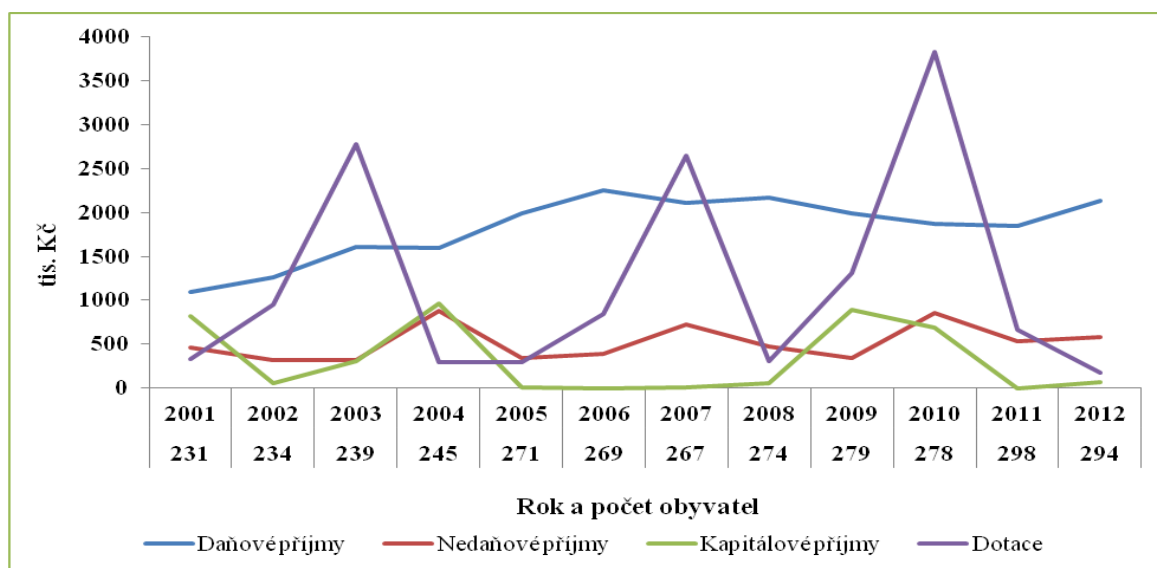
Hlavním příjmem obce jsou především prostředky plynoucí do rozpočtu ze sdílených daní (daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob, daň ze zboží a služeb) a ze svěřených daní (především daň z majetku). Ty se na jejím financování v některých letech podílí až 70%. Od roku 2001 do roku 2006 je možné pozorovat jejich kontinuální růst (Obr. 25). Potom, i přes růst počtu obyvatel, až do roku 2011 mírně klesají. Důvodem je zčásti jistě i dopad ekonomické recese, která se naplno začala projevovat od roku 2009 a

kteřá působila negativně na zaměstnanost v regionu a tím i na ekonomickou aktivitu a kupní sílu obyvatel. V roce 2012 dochází ke zvratu a k jejich opětovnému růstu.

Nejvyšší **daňové příjmy** obec do svého rozpočtu získala v letech 2006 a 2008. Nejnižší byly naopak v letech 2001-2004. Do roku 2008 byla nejvýraznější položkou této skupiny příjmů daň z příjmů fyzických osob. Od roku 2008 je to pak daň ze zboží a služeb. V tomto roce také došlo k navýšení snížené sazby DPH z 5% na 9%. O dva roky později pak k dalšímu zvýšení obou sazeb (na 20% a 10%) a v roce 2012 ještě k dalšímu zvýšení snížené sazby na 14%. Oba tyto druhy daňových příjmů se na jejich celkové výši podílí každý průměrně asi jednou třetinou.

Nezanedbatelný podíl na těchto příjmech má samozřejmě také daň z majetku, která se sice na daňových příjmech podílí průměrně asi jen z 8%, za to je ale plně v kompetenci obce a příjem z ní je stabilní.

Příjem do obecního rozpočtu ze zdanění právnických osob tvoří také jejich podstatnou část. V průměru se na nich podílí více než 20%.

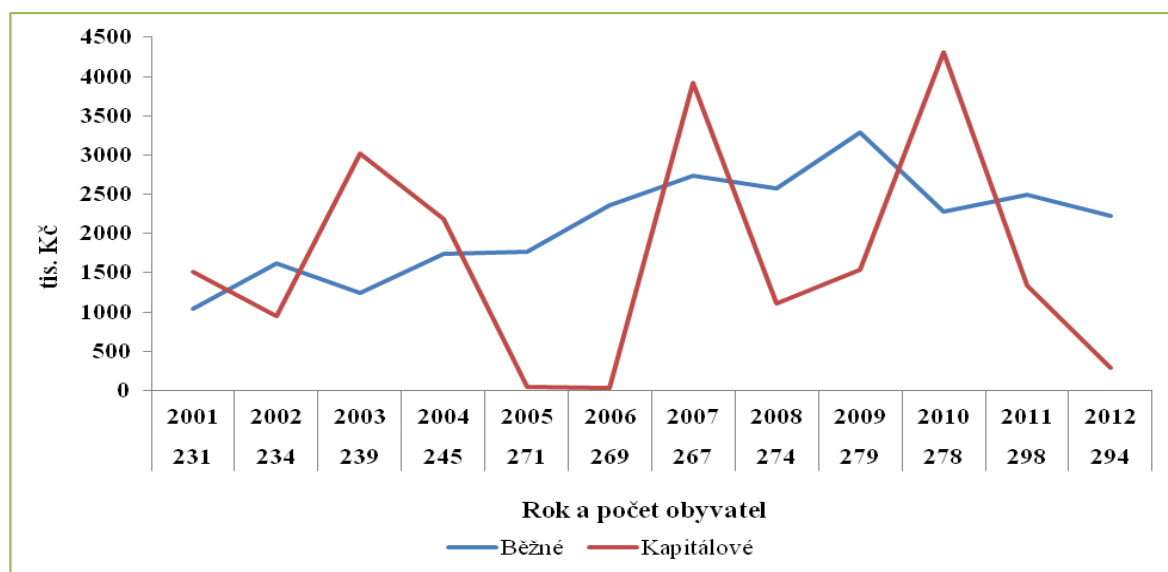
Obrázek 25: Vývoj výše jednotlivých příjmů rozpočtu v čase

Velmi důležitým příjmem, i když značně nepravidelným a rozkolísaným, jsou **dotační transfery** plynoucí do obecního rozpočtu z rozpočtu státního či z jeho fondů. V tomto analyzovaném období jsou dobře patrné 3-4 leté cykly, ve kterých dochází ke skokovému nárůstu objemu těchto prostředků. Nejvyšších dotačních příjmů obec dosáhla v letech 2003, 2007 a 2010. Nejnižších potom v letech 2004, 2005, 2008 a 2012. Bez těchto prostředků by obec nebyla schopná výraznějším způsobem zajišťovat její rozvoj.

Menší, ale o to pravidelnější část prostředků plyne obci do rozpočtu z **nedaňových příjmů**. Průměrně je to asi 14% všech příjmů. Hlavním zdrojem prostředků v této oblasti je pronájem obecního majetku, především bytů, domů a pozemků, který se na něm podílí v průměru více než jednou polovinou a v posledních letech se tento poměr zvyšuje.

Příjem z **kapitálového majetku** je stejně nepravidelný, jako je tomu u dotací. Pokud byl v tomto analyzovaném období prodej dlouhodobého majetku realizován, příjem z něj byl zhruba na úrovni nedaňových příjmů. V některých letech však šlo jen o nevýraznou a zanedbatelnou položku rozpočtu obce. Největších kapitálových příjmů obec dosahuje v letech 2001, 2004 a 2009.

Co se výdajů rozpočtu týče, z následujícího obrázku (Obr. 26) je patrné, že **běžné provozní výdaje** mají rovnoměrnější průběh, do roku 2009 se zvyšující se tendencí. Tento průběh se podobá průběhu daňových příjmů. Naproti tomu **kapitálové výdaje** jsou značně rozkolísané. Svými maximy přesně odpovídají vývoji přijatých dotací v jednotlivých letech.

Obrázek 26: Vývoj výdajů obecního rozpočtu v čase

Většina běžných výdajů má mandatorní charakter a mezi jednotlivé kapitoly rozpočtu jsou přiřazovány podle podobného klíče. Jen v některých letech dochází k výraznějším změnám u některých položek (jako byly např. průmysl, bydlení nebo kultura), a to ve spojitosti s určitými investičními či rekonstrukčními aktivitami obce. Nejvíce prostředků směřovalo do oblasti bydlení, komunálních služeb a územního rozvoje a také do veřejné správy a průmyslu.

6 MOŽNOSTI ZLEPŠENÍ FINANCOVÁNÍ OBCE

Co se určitých možností vylepšení financování týče, existuje, alespoň teoreticky, hned několik způsobů, jak tohoto dosáhnout.

V oblasti **daňových příjmů** toho příliš ovlivnit nelze. Tyto prostředky plynou obcím podle přiděleného klíče a závisí na celostátním výběru daní. Je ale možné pokusit se o ovlivnění některých faktorů, podle kterých jsou tyto prostředky do obecního rozpočtu přidělovány.

Např. zvýšením počtu obyvatel, působením vhodné politiky obce a určitými, ať už daňovými nebo i jinými úlevami, přilákat více zájemců o bydlení právě zde. Nárůstem počtu nemovitostí dojde také ke zvýšení výnosu daní z majetku.

Syndromem tak malé obce je, že z ní odchází lidé za prací do jiných, především větších měst. S tím moc nezmůže. Ale pokračováním současné bytové a pozemkové politiky by tak mohlo i nadále více občanů přibývat než ubývat. Mnoho z nich má také uvedeno jiné trvalé bydliště, než kde ve skutečnosti bydlí a dochází tak zbytečně k odlivu určitých financí.

V případě této obce by se navíc i při malé změně počtu jejích obyvatel změnil přepočítávací koeficient velikostní kategorie a do obecního rozpočtu by tak plynulo větší množství prostředků.

Více obyvatel má také větší kupní sílu a využíváním místních služeb či služeb místních živnostníků a podniků dojde skrze odvody jejich daní z příjmů k dalšímu přílivu finančních zdrojů do obecního rozpočtu.

Dokázal bych si také představit určitou sociální aktivitu obce, prostřednictvím které by byla poskytována pomoc lidem bez práce při hledání nového zaměstnání. Náklady s tím spojené by mohly být dost dobře vykompenzovány prostředky ze zdanění příjmů z jejich závislé i samostatně výdělečné činnosti. Např. i pobízením podnikatelů k vytvoření pracovních míst.

Po přeměně bývalého areálu JZD na průmyslovou zónu prodejem jednotlivých budov a pozemků soukromým zájemcům tu ještě určitá provozní kapacita zůstává. Výhodou je vybudované zázemí, dostatek kvalitní pracovní síly, ale i dobré dopravní napojení. Pokud by obec dokázala přilákat více podnikatelů, kteří by si sídlo zřídili zde, znamenalo by to pro rozpočet další finanční zdroje navíc.

Určitou kompetenci má obec v určování místních poplatků. Dal by se např. zpoplatnit vjezd nadměrně těžkých nákladních automobilů nebo traktorů na určité pozemní komuni-

kace, které jsou tak poškozovány, jejichž výstavba stála nemalé finance a za jejichž údržbu a opravy obec stále platí.

S přihlédnutím ke všem rizikům, odporu ze strany poplatníků a možnosti naprosto opačného příjmového efektu ze zavedení tohoto poplatku plynoucího, by časem bylo možné, ba dokonce i vhodné, uvést do praxe určitý systém ekologických daní. Např. za spalování fosilních paliv, vlastnictví většího počtu automobilů (především nákladních), za netříděný odpad, odstraňování černých skládek, vypouštění odpadních vod do potoků apod. Současně by však tento systém měl být doplněn i o určité motivační prvky a podporu těch, kteří budou myslet v tomto směru ekologicky a inovačně. Nabízí se např. podpora geotermálních způsobů vytápění, solárních ohřevů vody, kotlů na biomasu nebo i jiného využití obnovitelných zdrojů, zavedení nových a ekologičtějších způsobů výroby, péče o životní prostředí a zlepšování životních podmínek. Neporušené přírodní prostředí bude hrát v budoucnu podle mého názoru významnou roli. A to i v oblasti příjmů.

Co se týče **nedaňových příjmů**, už teď je poměrně výrazným zdrojem prostředků pronájem různých bytů, pozemků, domů a zařízení. Stálo by za úvahu, jestli není ve vlastnictví obce i další majetek, který by se dal pronajímat a o který by byl ze strany soukromého sektoru zájem. Obec by se ale neměla zbavovat žádných pozemků či nemovitostí, se kterými nejsou spojeny větší výdaje na údržbu a správu a pro které možná existuje budoucí uplatnění. Pokud by o takové nemovitosti měl někdo zájem, nabízí se dlouhodobý pronájem, který by měl být před prodejem určitě upřednostněn. Cena pozemků i nemovitostí navíc v čase roste a byla by chyba tohoto efektu nevyužít.

Je těžké doporučit obci konkrétní metodu, jak zvýšit příjmy ze své vlastní činnosti poskytováním určitých služeb a výrobků. Ale pokud by se objevil dobrý obchodní nápad a především zájem o takové služby či výrobky ze strany občanů, tato možnost tady také existuje. Výhodou by mohla být např. množstevní sleva poskytnutá obci za nákup určitého výrobku při akumulaci dostatečného počtu kupujících. Tuto množstevní slevu by pak bylo možné rozdělit v určitém poměru mezi obec i kupující tak, aby byla výsledná cena výhodná pro obě strany.

Obec má na svých účtech do jisté míry volné finanční prostředky. Stálo by za zvážení, jestli by nebylo možné z takto uložených peněz získat více prostředků v podobě úroků, např. uložením peněz na termínované a spořicí účty apod.

Jednou z hlavních činností obce a jejich zastupitelů by mělo být maximální úsilí o co nejeftivnější **čerpání dotací**. Jak bylo v rozpočtech jednotlivých let vidět, dotace byly vždy výrazným příjmem do obecního rozpočtu. Stále jich existuje široká paleta (těch státních i evropských) a pro tyto účely by bylo vhodné (alespoň v cestě za stejnými cíli) spojit úsilí i s ostatními okolními obcemi a vytvořit si tak lepší vyjednávací pozici pro jejich získání.

Nabízí se ještě několik možností, jak obohatit příjmovou stranu rozpočtu. Ale tyto příjmy z nich plynoucí by byly víceméně zanedbatelné a komplikované by bylo i jejich inkaso. Jedná se např. o zpoplatnění používání tenisového kurtu, který je v současnosti pro všechny zájemce zdarma. Počet jeho uživatelů je ale příliš nízký a ročně se jich jedná možná jen o několik desítek. Zpoplatněním užívání by navíc mohlo dojít ke snížení zájmu o tuto hru a tím také o jednu z mála možností sportovního vyžití.

Co se **výdajové stránky** týče, je samozřejmě těžké uspořít jakékoliv prostředky, protože v rozpočtu nikdy nebude tolik, kolik by bylo na vše potřeba. Je ale možné zaměřit úsilí více na ekonomičnost veškerého vynakládání výdajů. Např. pokračovat dál v rekonstrukcích a především tepelných izolacích obecních budov, bytů a jiných zařízení. Vhodným výběrem dodavatelů snížit náklady na energie, telekomunikační a jiné služby. Technickým zhodnocením veřejného osvětlení snížit jeho spotřebu el. energie apod. Investiční aktivity by navíc měly být rozšířeny i o pohled na budoucí soběstačnost některých zařízení, včetně jejich šetrnosti k životnímu prostředí. Nabízí se např. možnost vybudování cyklostezky (v minulosti již diskutované), která by do obce přilákala vyznavače tohoto sportu, výrazným způsobem podpořila turistiku v oblasti a což by samozřejmě mělo vliv i na rozšíření s tím spojeným poskytováním služeb.

ZÁVĚR

Závěrem je nutné říci, že obec s tak nízkými a omezenými rozpočtovými prostředky má i omezené investiční možnosti. Je tedy velmi důležité stanovit si priority na delší časové období dopředu a postupně se snažit pro jednotlivé záměry zajistit z hlediska jejich realizace dostatečný objem finančních prostředků.

Podle mého, mírně zaujatého názoru, se s obecním majetkem a jejími penězi zachází poměrně hospodárně a i účelně. Je to dáno i tím, že se lidé mezi sebou dobře znají, přesně vidí, kde se co buduje, kam tyto peníze plynou, že není některá z částí obce upřednostňována před jinou. Hlavně je ale vidět, co se vzhledu obce a kvality života v ní týče, znatelný a výrazný posun kupředu. Což by konec konců měl být jeden z hlavních cílů veškerého počínání každé obce a jejích zastupitelů.

Samozřejmě je možné namítnout, že ta či ona kapitola rozpočtu by si zasloužila větší pozornost a větší přísun financí, jiná zase menší, a že některé věci šlo udělat lépe, nebo by bylo dokonce lepší je neprovádět vůbec. Mě samotnému se hned několik takových příkladů honí v hlavě. Je to ale věc názoru a v tomto nebude nikdy panovat jednota. Většina zkrátka nejsou všichni.

Na předchozích stránkách bylo možné, alespoň částečně a zprostředkovaně, a spíše z toho ekonomického hlediska poznat život v jedné malé víscce ve Zlínském kraji. Svou rozlohou, počtem obyvatel a ekonomickými možnostmi je v rámci větších celků zcela bezvýznamná. Naštěstí ale není ekonomická síla tím jediným hodnotícím faktorem přitažlivosti a úspěšnosti obce a tomu nasvědčuje i postupný a trvalý růst obyvatelstva a jejich spokojenosti s životem zde.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] HENDRYCH, Dušan a kol., 2009. Správní právo: obecná část. 7. vyd. V Praze: C.H. Beck. xxxviii. Právnické učebnice. ISBN 978-80-7400-049-2.
- [2] HENDRYCH, Dušan et al. *Právnický slovník*. 2., rozš. vyd. Praha: C.H. Beck, 2003. xx, 1320 s. Beckovy odborné slovníky. ISBN 80-7179-740-5.
- [3] HAVLAN, Petr a kol. *Majetek obcí a krajů v platné právní úpravě*. 2., aktualiz. a podstatně dopl. vyd. Praha: Linde, 2008. 318 s. ISBN 978-80-7201-708-9.
- [4] KNÁPKOVÁ, Adriana a PAVELKOVÁ, Drahomíra. *Finanční analýza: komplexní průvodce s příklady*. 1. vyd. Praha: Grada, 2010. 205 s. Prosperita firmy. ISBN 978-80-247-3349-4.
- [5] PEKOVÁ, Jitka, PILNÝ, Jaroslav a JETMAR, Marek. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. 3., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: ASPI, 2008. 712 s. ISBN 978-80-7357-351-5.
- [6] PROVAZNÍKOVÁ, Romana a SEDLÁČKOVÁ, Olga. *Financování měst, obcí a regionů: teorie a praxe*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada, 2009. 304 s. Finance. Finanční řízení. ISBN 978-80-247-2789-9.
- [7] WOKOUN, René a kol. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. 474 s. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9.
- [8] Databáze demografických údajů za obce ČR. Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ ve Zlíně [online]. © 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: http://www.czso.cz/cz/obce_d/index.htm
- [9] Definice pojmu disparita. Metodická podpora regionálního rozvoje [online]. ©2005-2013 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.regionálnírozvoj.cz/index.php/diskuze.437/items/definice-pojmu-disparita.html>
- [10] Financování rozvoje obce - souhrn. Portál na podporu rozvoje obcí ČR [online]. © 2009-2013 [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://www.rozvojobci.cz/news/financovani-rozvoje-obce-souhrn/>

- [11] HAVLENA, Ondřej. Rozpočtové určení daní z pohledu obcí. In: Matouš Havlena: Blog & CV [online]. 01.03.2010 [cit. 2013-05-11]. Dostupné z: <http://www.havlena.net/ekonomie/rozpocetove-urceni-dani-z-pohledu-obci/>
- [12] Krajská správa ČSÚ ve Zlíně: Mapy správních obvodů. In: Český statistický úřad [online]. © 2013, 2012-06-13 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: https://www.czso.cz/xz/redakce.nsf/i/mapy_spravnich_obvodu
- [13] Obce s rozšířenou působností. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 2013-02-17 [cit. 2013-03-20]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/Obce_s_roz%C5%A1%C3%AD%C5%99enou_p%C5%AFsobnost%C3%AD
- [14] Obec. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 2013-03-08 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://cs.wikipedia.org/wiki/Obec>
- [15] Organizační schémata: Organizační schéma obce. In: Obec Bludov [online]. Copyright (c) 2001 - 2013 [cit. 2013-03-21]. Dostupné z: <http://www.bludov.cz/Obecni-urad/Organizacni-schemata/>
- [16] Samostatná a přenesená působnost. Ekologický právní servis [online]. © 2005-2013 [cit. 2013-03-19]. Dostupné z: <http://www.eps.cz/poradna/kategorie/obce-kraje/rada/samostatna-prenesena-pusobnost>
- [17] Sčítání lidu, domů a bytů 2011: Sestavení vlastní tabulky. Český statistický úřad [online]. © 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=podle-tematu&tu>
- [18] Sčítání lidu, domů a bytů: Sestavení vlastní tabulky. ČSÚ [online]. Praha: Český statistický úřad, 2008-2010 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: <http://vdb.czso.cz/sldbvo/#!stranka=podle-tematu&tu>
- [19] Slovník nejčastěji používaných pojmů ve veřejné správě. Institut pro veřejnou správu Praha [online]. © 2008-2013 [cit. 2013-03-18]. Dostupné z: <http://svs.institutpraha.cz/index.php?page=slovník&id=500>

- [20] Starosta a jiné orgány obce: Průvodce pro nové zastupitele obcí 4. In: BŘEŇ, Jan. Deník veřejné správy [online]. © 2013, 2007-11-13. Dostupné z: <http://www.dvs.cz/clanek.asp?id=6292738>
- [21] Statistická ročenka Zlínského kraje 2012. Český statistický úřad: Krajská správa ČSÚ ve Zlíně [online]. © 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: [http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB2E2/\\$File/72101112m2.jpg](http://www.czso.cz/csu/2012edicniplan.nsf/t/D0003FB2E2/$File/72101112m2.jpg)
- [22] Státní správa. In: Wikipedia: the free encyclopedia [online]. San Francisco (CA): Wikimedia Foundation, 2001-, 2013-03-08 [cit. 2011-09-17]. Dostupné z: http://cs.wikipedia.org/wiki/St%C3%A1tn%C3%AD_spr%C3%A1va
- [23] Strategie regionálního rozvoje České republiky. In: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR [online]. Praha, [May 2006] [cit. 2013-03-22]. Dostupné z: <http://mmr.cz/CMSPages/GetFile.aspx?guid=efcee353-71af-428c-9f77-0e327e77504d>
- [24] Valašské Příkazy, Beskydy, Javorníky, Valašsko. Turistika.cz [online]. © 2007-2013 [cit. 2013-03-29]. Dostupné z: <http://www.turistika.cz/mista/valasske-prikazy>
- [25] Veřejná databáze ČSÚ: Územně analytické podklady 1 ve vybrané obci. Český statistický úřad [online]. © 2013 [cit. 2013-03-31]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?cislotab=UAP6030UU_OB&kapitola_id=327&pro_1_90=545112&
- [26] Veřejná databáze: Uchazeči o zaměstnání ve vybraném území. ČSÚ [online]. Praha: Český statistický úřad, 2008-2010 [cit. 2013-04-02]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/maklist.jsp?kapitola_id=15&vo=null
- [27] Zákon o obcích (obecní zřízení). In: 128/2000 Sb. 2000. Dostupné z: <http://www.sbirkazakonu.info/zakon-o-obcich-obecni-zrizeni/>
- [28] Účetní výkazy obce Valašské Příkazy, interní dokumenty, rozhovory se zaměstnanci obce, kronika obce, vlastní poznatky

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

CZ	Cizí zdroje
ČR	Česká republika
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
JZD	Jednotné zemědělské družstvo
VH	Výsledek hospodaření

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Schéma veřejné správy (vlastní zpracování).....</i>	14
<i>Obrázek 2: Správní rozdělení území ČR na příkladu Zlínského kraje.....</i>	17
<i>Obrázek 3: Příklad organizační struktury jednotlivých orgánů obce</i>	21
<i>Obrázek 4: Současný model kombinovaného fiskálního federalismu v ČR.....</i>	24
<i>Obrázek 5: Rozpočtový proces obce, schéma.</i>	32
<i>Obrázek 6: Pohled na obec ze SZ strany. V pozadí se zvedá pásmo Bílých Karpat (autor: Lucie Surovcová).....</i>	35
<i>Obrázek 7: Poloha obce na mapě Zlínského kraje (označena červeným bodem a šipkou)</i>	36
<i>Obrázek 8: Počet obyvatel v letech 2001 – 2012 (vlastní zprac.).....</i>	37
<i>Obrázek 9: Migrační saldo a saldo přirozeného přírůstku (vlastní zprac.)</i>	37
<i>Obrázek 10: Vývoj míry nezaměstnanosti v porovnání s okolními obcemi a ve srovnání s celým Zlínským krajem [%] (vlastní zprac.)</i>	39
<i>Obrázek 11: Znázornění struktury obyvatel obce z hlediska vzdělání.....</i>	40
<i>Obrázek 12: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2001.....</i>	50
<i>Obrázek 13: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2002.....</i>	52
<i>Obrázek 14: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2003.....</i>	54
<i>Obrázek 15: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2004.....</i>	56
<i>Obrázek 16: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2005.....</i>	58
<i>Obrázek 17: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2006.....</i>	60
<i>Obrázek 18: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2007.....</i>	62
<i>Obrázek 19: Změny v rozpočtovém určení daní v letech 2001-2007</i>	63
<i>Obrázek 20: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2008.....</i>	66
<i>Obrázek 21: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2009</i>	68
<i>Obrázek 22: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2010.....</i>	70
<i>Obrázek 23: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2011</i>	72
<i>Obrázek 24: Struktura příjmů a výdajů obecního rozpočtu v roce 2012.....</i>	74
<i>Obrázek 25: Vývoj výše jednotlivých příjmů rozpočtu v čase.....</i>	75
<i>Obrázek 26: Vývoj výdajů obecního rozpočtu v čase</i>	76

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Struktura obecního rozpočtu běžného – běžná i kapitálová část</i>	<i>28</i>
<i>Tabulka 2: Přehled majetku obce uvedeného v aktivech rozvahy [Kč]</i>	<i>44</i>
<i>Tabulka 3: Přehled zdrojů krytí majetku uvedených v pasivech rozvahy [Kč]</i>	<i>45</i>
<i>Tabulka 4: Vývoj hospodaření obce v letech 2001–2012 [Kč]</i>	<i>47</i>
<i>Tabulka 5: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2001 [Kč]</i>	<i>49</i>
<i>Tabulka 6: Závěrečný účet rozpočtu pro rok 2002 [Kč]</i>	<i>51</i>
<i>Tabulka 7: Závěrečný účet rozpočtu pro rok 2003 [Kč]</i>	<i>53</i>
<i>Tabulka 8: Závěrečný účet rozpočtu pro rok 2004 [Kč]</i>	<i>55</i>
<i>Tabulka 9: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2005 [Kč]</i>	<i>57</i>
<i>Tabulka 10: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2006 [Kč]</i>	<i>59</i>
<i>Tabulka 11: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2007 [Kč]</i>	<i>61</i>
<i>Tabulka 12: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2008 [Kč]</i>	<i>65</i>
<i>Tabulka 13: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2009 [Kč]</i>	<i>67</i>
<i>Tabulka 14: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2010 [Kč]</i>	<i>69</i>
<i>Tabulka 15: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2011 [Kč]</i>	<i>71</i>
<i>Tabulka 16: Rozpočet obce schválený, upravený a závěrečný pro rok 2012 [Kč]</i>	<i>73</i>